

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

8 Aprile st. v.

20 Aprile st. n.

Ese in fie-care dumineca.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 15.

ANUL XX.

1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Fericirea.

Me gândiam... și fără voie

La o taină cugetam:

Dincolo de astă lume

Fericirea căutam.

E o taină fericirea!

Âncă nimeni n'a pëtruns,

Nici cu gândul, pân' la locul

Unde densa s'a ascuns!

Când se pare c'o ajunge

Ostenitul muritor,

Ea dispăre ca năluca,

Ca un vis amăgitor!

Totă viața o alungă

Bietul om pe-acest pământ,

Chiar când mōre, o zărește

Surișându-i din mormânt.

Me gândiam la fericire!

Iusă gândul meu în sbor

Auți șoptindu-i tainic

Un glas trist și îngrozitor:

„Nu e om născut în lume

Ca să fie fericit!

Fericirea e o umbră,

Un cuvânt inchipuit!”

Carol Scrob.

O lacrimă de milă.

— Novelă. —

(Incheiere.)

Veni și ziua ispitelor, când aveam să las și veștra părințescă și tot ce aveam mai scump în lume — și să intru în ceta ostașilor. Perit eram eu la față, amărit eră tata, plângea mama, se bociă Sânziana; dar toate acestea ce-au plătit?! toate au fost zădarnice.

— Dimineața pe nemăncate pornirăm pe drumul ce duce la Beinș și de acolo la Orade. Eră o ți frumoasă de toamnă. Tenchiul (cucuruzul, păpușoiul) — impletit și

legat la olaltă prin șurorce tot doi câte doi — eră acătat de niște ruți și aședat în pod spre uscăre. Frunțele îngălbinite cădeau de pe pomi. Rëndunelele și celălalte călătōre și-au părăsit cuiburile zidite cu multă măestrie. Trecuse și ziua Crucii... Tōte prevestiau venirea iernii.

— Cu desagii pe spate — plini de merinde — cu alunul ori cornul în mână și moș Cula cu cimpoiul în urma noastră trecurăm Crișul. Să fi auđit la tēnguire — ce ne insoțiau din partea mamelor, surorilor și iubitelor — ți s'ar fi rupt inima 'n doue. Noi — cu lacrimile 'n ochi — pe cât puteam, ne ascundeam durerea. Tătānii, frații și prietini se 'ncearcau să ne mângăie — „ba că va da Dđeu să veniți acasă 'n pace”, „ba că đeu cătānia nu ve va strică nimica”, „ba că acolo veți vedē lume multă și ve veți mai cuminti” — cu d'al d'astea ne mai linisciau. Muierile eră de altă parte — fricōse cum sūnt ele — „ba că ve duce la bătae”, „ba că vom muri pe-acolo”, „ba că și decă s'o 'ntōrce vr'unul din noi, va veni chilav — de risul lumii”. Cui să cređi?!

— Dicănd un „Dōmne-ajută!”; ér cei ce ne petreceau un „in cēs bun” și mai privind odată spre satul, în care ne-am născut și am crescut, ne despărțirăm — amară despărțire.

— „Fii cur'inte, dragu tatii!” — „S'auđim de bine!” — „Să ne vedem sănētoși!”

— „Dar eu să remān fără tine?” — „Arđ'o focu cătānie!” — „Când fecioru-i ca bujoiu, atunci trebuie să lase tōte și să se ducă 'n lume...”

— „Nu me uită, Mario!” — „Așteptă-me Ilenă!” — „Iubesc-me Sânziană!” — „Remas bun Petre!” — „Remas bun Sandre!” — „Remas bun Ioane!” — „Și tu Gheorghe!” — „Și tu Mitre!” — Plānsetele resunau cu duioșie, lacrāmile se mestecau și buzele se apropiau, ér sărutările nu mai incetau. Sărutări de despărțire...

— Tătānii, mamele, surorile și iubitele se 'ntōrseră și mai privind acūș-acūș în urma noastră, ne trimiteau cele din urmă semne de *remas bun* — și din lungă depărtare se mai auđiau încă bocete muieresci. Frații, prietini și moș Cula ne 'nsoțiau până la Beinș. Sutam delurile și urcam văile.

— Snōvele și glumele, cari ne petreceau în acel drum — ne făcea să uităm tōte și să tragem brazdă peste necăzurile lumesci. Apoi ploștele cu beutură se pērindau meru. Māhnirea sufletului nostru — iute se prefăcū în voie bună. Sat după sat își petreceau feciorii — camerađii noștri de oște. În drum ne 'ntēlnirăm cu Luncanii, cu Cohanii, cu Rienii, cu Ghighișenii și cu alții din satele, cari ne erau în drum. Toți la olaltă alcătōiam o cētă și numărul se măriă după sate.

— După cale de 3 césuri ajunserăm în sfârșit în Beinș. Aici, după ce mai schimbarăm puțină vorbă, cu cei ce ne petrecuseră — ne despărțirăm și de ei și mâne-ți aveam să mergem la Orade. Trecu și nóptea și ne căutarăm de drum. Ajunși în Orade, ne duseră în casarmă și după ce ne mai cercă și jură odată, ne 'mbracă în haine cătănesci. La 'nceput nu me cunosc-eam eu ênsu-mi în acelea haine. Ciórecii — de culóre vênëtă — imi păreau ca un sac, așa eram de strins în ei. Ce-mi plăcea mai tare însă — eră cușma cătă-nescă cu pajerea împêrătêscă pe ea. Cu vremea m'am datat la cătane și după câteva luni furăm strămutați la Pesta, unde mi s'a dat chip să vêd și pe 'mpêratul. Trecu anul și intram acum în al doilea an de slujbă; fără să aud ceva veste de p'acasă. Până eram în Orade, eră colac cu lapte — mai întâlneam pe care-va din sat, ba veniă când i-se da rënd — și tata ori mama la mine.

— Dar sórtea a voit, ca necazurile, cari m'au bân-tuit la despărțire, să me năpădescă din nou. Vai de țilele mele! Pentru mine vieța e numai un chin — un chin care róde fără milă. „De ce mai trăiesc în astă lume?“ — cugetam de multe-ori întu mine. Și când imi aduc aminte de trecutul meu — atât de trist și du-ros pentru mine — inima mi-se sfâșie de durere. Așa e scris în cartea vieții. Unii se bucură, alții se 'ntrist-éză...

Ací glasul moșului se acăță de o gândire, care-i asudă fruntea. Ochii lui plini erau de lacrimi și graiul lui cel môle ar fi încetat, decă noi prin rugările nós-tre nu l'am fi induplecat a ne istorisi mai departe. O inghițitură din fidileș părea a-i renói puterea și după o lungă pauză începú din nou.

*

— Așa-i, dragii mei, necazul te 'ngrópă de viu. Acela, o numai acela mi-a făcut peri suri nainte de vreme.

Intr'o țî, pe când veniam dela muștră, me chia-mă sergentul d'o parte și-mi spune, că *tata a murit*. Fulgeral — pare — că mi-a pătruns trupul și me te-meam, că soțul aceleuia — trăsnetul — acuș-acuș are să me lovească. Mama — veche de ani — și neavând pe nime, mi-a cerut slobozenia și în scurtă vreme me vêđui pe cale cătră casă. Mai bine aș fi rătăcit pe alte căi — ca pasêrea pribégă.

— Eră 'n chișlegi pe 'nsêrate, când ajunsei în marginea satului. Me apropiam de vêtra părintêscă. O Dómnê! de ce m'am apropiat? Trebuiă să trec pe la casa popii — și acolo scieam pe Sânziana.

— Dar din ce me apropiam mai tare de casa, în care sălășluia Sânziana, inchipuirea-mi se acăță d'o-dată și — pare — că o sóptă de sus imi spunea — să nu me grăbesc. Zarea de lumină — ce se vedea la casa popii — me atrăgea însă cu pași iuți. D'odată zarea se măresce și eu putui străbate cu vederea — mai departe. Amară vedenie! Necazul meu își ajunse vârful și în intristarea mea nu scieam unde me aslu — și ce fac!?

— În casă eră adunată o mulțime de ómeni — imbrăcați ca de prasníc. În mijlocul lor vedeam pe Sânziana — cu cunună pe cap. Dar de pe fața ei ce-tiam — intristarea. Inchipuirea mea se destălbăci in-dată... êr pașii mei erau grăbiți — ca vântul, și sus-pinu-mi greu — ca pământul.

— — — — —

„Bună séra la nuntași!“ — și intrai în casă. Galféd ca céra, me mestecai printre părechile, cari erau prinse 'n joc. Sânziana me cunoscú indată — eu cunoscui pe Bucur. Acela eră mirele.

„Nu me mai cunósceți?!“ Toți priviau țintă la

mine. Ca un turbat me repeđii — și cuțitu-mi străbăt partea stângă a pieptului.

„Mor!“ — răcni Bucur cu mânie — și mori căđu la pământ. Grozavă privelisce... Cuțitu mi-a scă-pat din mână și me vêđui legat bot — de mâni și de picóre.

„Ucigașul, ucigașul!“ — strigau cu toții. Nu-mai Sânziana plângea. Pe cine... nu sciú!

— În scurtă vreme tot satul eră 'n picóre. Cu mic cu mare se adunau la fața locului. Clopotul bisericii sună 'n o dungă. Mirarea tuturor — eră mare. Toți vorbiau numai și numai de mine. Êr eu de rușine — imi ascundeam fața. Nu mai vedeam și nu mai au-điam nimic.

— Străjenii satului me luară pe sus. Unde me du-ceau — nu scieam!? Dar me tređii la casa satului — urmat de popor. Printre mulțimea ce se inghesuiă — o muiere încărunțită de necaz — se siliă a străbate. Față 'n față — o recunoscui. Plângea — și-și blăstê-mă sórtea. Eră mama. „Vai de capu meu și a teu! Amare țile — am ajuns acum la bêtrânețe! Cum te-ai incumêtat la așa ceva?“ Glasul ei slăbi și leșinul — o culcă la pământ.

„Mamă! Ce faci? Aduceți apă, oțet!... Mó-re!“ O duseră. Atunci am vêđut'o mai pe urmă...

— A doua țî — eră me vêđui pe drum cătră Beinș. Acuma însă nu ca ostaș — ci ca ucigaș. În loc să me petrecă satul ca și când eu cătănia — me pe-treceau acuma persecutorii cu pușcile 'ncordate.

— Scurtă judecată mi s'a făcut. Cinci-spre-dece ani de 'nchisóre grea. Dar eu eram nepăsător...

— Departe — la Vaț — me duseră în robie. Casa mea închisă eră în pământ, patul meu o scândură gólă, imbrăcăminte mea — haine robesci, mănecarea mea — rea și fără gust. Amărit orbecam în întuneric; nu scieam când e sóre-rêsare, când sóre-apune. Și a-colo aveam să petrec 15 ani în pocăință. Mult — pré mult!

*

— Trecură mai mulți ani, de când robiam. Dar totuș vremea imi părea lungă — țilele ca anii, minu-tele ca țilele. Și dorul de a me vedé pe picior slobod mi se măriă din ce în ce mai mult. Dđeu nu uită pe pécătosul, care se pocăiesce.

— Intr'una din țile intră temnițarul la mine — cu o scrisóre în mână — și-mi spune, că din milă îm-pêrătêscă în o țî mare, mi s'au iertat din pedepsă 5 ani. Neașteptata veste m'a mai mângăiat. Mai aveam doi ani de robie.

— Diua mântuirii mele în sfârșit sosi și ea. Me vêđui afară în lume — liber ca pasêrea. Intorsum'am în sat, dar toți imi întorceau spatele — nime nu voia să me cunósca. Numai acest credincios căne mi-a mai urmat. Bucuriă lui — când m'a zărit. D'atunci nu s'a mai depărtat de lângă mine. Averea părinților mei ușor se cheltui — eu nu am mai aflat nimic din ea.

— Fără adăpost și fără léc betesugului sufletului meu — me dusei în morminți. Aflai locul unde hodi-niă tata, lângă el descoperii pe acela al mamii și lângă ea zăcea — cine? — Sânziana. Trei lacrimi se vêr-sară atunci din ochii mei — și după ce imi destăinuii durerea și intristarea — țisei tóte rugăciunile câte le scieam, rugându-i de iertare pentru pécatele mele. Apoi — chitindu-le crucile dela cap, punénd pe fie-care că-te-o cunună în semn de iubire cătră dênșii și mai să-rutând odată și ânc'odată crucile și pământul, care-i acoperiă — me depărtai cu durerea 'n piept... Și inima-mi frântă eră de amărăciune. Nu-mi aflam linis-cea sufletêscă.

— Nu mai puteam petrece aprópe de mulțime. Lăsând tóte cele lumesci — căutam singurătatea.

— Atunci, dragii mei, me apropiai de acest munte — unde păstoresc oițele astea. Fluierul, oile și acest credincios câne imi sînt mîngăierea vieții mele și mort — abia m'oiu despărți de ele. Țer când sufletul meu va părăsi cest trup îmbetrănit, lăsa-voi — cu limbă de mörte — să me 'ngröpe aici — la munte — și decă dup'aceea va mai rătăci care-va din Dumniá-voastră prin aceste locuri, aducă-și aminte de moș Toma, și va aslá morméntul meu — de care simțesc că m'apropiu!

* * *

Moș Toma sfîrși și după ce-și șterse asudata frunte cu o felögă, și-și mai potoli nēcazu — trágënd o duscă din cel fidileș — frecă cu annarul pe cremene, Țer cu Țesca își aprinse lula.

Vreamea Țeră după mieđ de nöpte și noi — după o scurtă revenelă — ne aședarăm p'ö dungă, Țer somnul — părea — a nu ne cuprinde. Gándiam la povestea moșului — atât de tristă — care störse din ochii tuturor o lacrimă. Și acea lacrimă Țeră — o lacrimă de milă.

Alesandru Tuducescu.

Innul invierii.

Ță ziua invierii,
Mii de glasuri se unesc,
Și se 'nalță cătră tronul
ImpȚratului ceresc.

Româniaea pörtă 'n sinu-i
Focul sfânt și măestos,
Ce-l aprinse bucuria
Invierii lui Christos.

Cântați glasuri, cântați tare,
Să resune 'n infinit
Peste-a lunei largi hotare,
Căci vieța-a resărit!

In acęsta zi mărăță
A 'nvierii lui Christos:
Mic cu mare să-i aducem
Al iubirii cald prinos;

Și privind in sus spre ceruri,
Să jurăm c'un glas de frați:
In credința strămoșescă
Vom muri nestrămulați!

Atanasiu Tuducescu.

Nunta Românescă.

(Incheiere.)

III.

C u n u n i a.

Diminéța drujbele și vornicelul petrec mirésa in casa părinților ei, și vornicelul incede a invită öspeții la nuntă. Tărdiu după amiédăđi se întörce vornicelul nostru la casa miresei, avorbind astfel pe părinții ei:

„Socrii mari! ascultați
Și 'n urechi băgați;
Când va da sórele 'n disérea,
Mare öste ve 'mpresără.

Decă n'ați avé bucate de ajuns,
Să ve cătați loc d'ascuns:
Să aveți buți cu vin,
Cără cu fën,
Boi grași,
Claponari,
Vaci lăptöse,
Fete frumöse.

Să mai aveți, socrii mari,
Și lăutari;

Să vie și tot satul,
Că să se vese'escă 'mpȚratul.
Când va fi sórele 'n disérea,
Mare öste ve 'mpresörä:

Să lărgiți casa,

Să 'ntindeți mésa,

Că vine impȚratul indată

Că ostirea lui tötă;

O sută cinci-deci și cinci

Din cei mai voinici,

Cu feșile alese,

Cu mănecile sumese,

Scobiți in măsele,

Gătiți, soceru mare, pentru ösele tale“.

(I. C. Fundescu, Basme, orații etc. Bucur. 1879.)

In timpurile mai noue boerii sosiau la ö nuntă boerescă in ecuipage splendide, inaintea căroră sătenii rădicau pëlġerile lor de departe. La așă ö caretă erau inșirați cel puțin 6 séu 12 cai, a căror cöme și cođi ornau cordele roșie séu albastre séu galbeni. Viziteii erau ciudat imbrăcați. După Kotzebue („Luscar Viorescu“) viziteii aveau nădragi deschis albasiri și tare lați cu cusuturi roșie, dară cari spre genunchi se îngustiau, apoi ö giletă îngustă tot de aceeași colöre și asemenea ornată, un brău roșu și ö mantă albă și scurtă, impresurată cu arabesce de fire de lână négră, albastră, galbenă și roșie. Ö pëlġerie cu resfrânturi mari, dela care spëndurau cordele diferite. Längă acest viziteu șe-dea pe capră in arnaut in costumul seu roșu cu un turban roșu pe cap, înënd in mână ciubucul domnului seu. Se înțelege, că datina asta boerescă nu e românescă; ea e ö imitare a datinelor din Turcia. Un turban pe cap nu e de loc românesc. Dară ea e interesantă prin orientalismul seu esprisiv.

Se aud clopotele dela biserica satului; toți nuntașii se gătesc la cununie. Intre impușcături și chiuturi se pornesce nunta la biserică séu pe jos séu in căruțe, după cum e de bogată mirésa. Musica se pune in fruntea convoiului, cântând necontentit.

Nu-i raritate, ca să veđi, că intr'un car se așeză împreună cu mirésa și mirele și vornicelul și mai alții; atunci se ved din car numai capete. Mai mare ordine se găsesce inșă, când se duce convoiul pe jos la biserică. După sévērșirea ceremoniei de cununie de cătră preotul, vornicelul aruncă inșurăteilor nuci, zăhăricale etc. in semn, ca să trăiescă in abundență. Intors convoiul a casă, vornicelul cuvinteză cătră părintele miresei:

„Noi am vre să descalicăm,
Dar n'avem jos pe ce să ne dăm!
Nu s'ntem ciobani dela oi,
Să descalicăm in noroiu:
Nici nescăiva morari beți,
Să descalicăm prin scăeți;
Ci s'ntem boeri mari,

Ghinerari

De längă mare,

De unde sórele resare.

Noue să ne aduceți scaune de argint,

Să descalicăm aici pe pămënt;

Séu să 'ntindeți covöre,

Să descalicăm in pridvöre.

La cai să dați fën verde,

Cosit din nöptea sântului Gheorghe,

Cu roua nelaată,

Cu flörea nesculturată,

Strins in sėrbători

De doue fete surori.

Caii noştri să mânânce
Şi din capete să nu mişce;
Caii noştri să bea,
Şi din capete să nu dea,
Ca şi Dumnévoastră
Din partea noastră
Urechile vi s'or tăia'.

„Noi am descălică,
Am mai stă
D'am mai ură,
Dara ni-i tēmă că v'om inseră;
Şi avem de trecut stânci,
Văi adânci,
Munţi
Cu brađi mărunţi
Şi 'ntunecoşi'.

Punând vornicelul plosca cu vin séu rachiu la gură,
dice :

„Socru mare! ce s'a făcut, s'a făcut,
Nu mai e de desfăcut.
Să dai numai opt boi şi şapte vaci
Şi-apoi să rabđi şi să taci.
Ţine socru mare... (i dă plosca)
Ia asta rădăcină uscată,
La şedut cracănătă,
Mare şi sp'tósă
Ca o hróscă ţestósă!
P'icea lată, p'icea lată,
Ia inchină socre odată!
Să nu o sârui tare,
Că şi căciula din cap îi sare;
Să o sârui mai binisor,
Să-ţi par. mai dulceşor,
Pofim de beţi
Şi vedeţi
Că e rachiu dela Pitesci,
Când bei te 'nveselesci!
Er nu tuică d'a dumnévoastră
Zama de prune,
Când bei multa
Te umfli 'n burtă,
Faci burta tobă,
Intri după sobă,
Şi stai cu grerii de vrbă.
Tot urând socrii mari,
Vedem că toţi au ramas:
Cei dela spate
Cu gurile căscate;
Cei dinainte
Cu gurile proţăpate.
Aduceţi dar un vas
Cu prune uscate
Să aruncăm in ale guri căscate,
Un putinei cu lapte bătut
Să le turnăm pe gât,
O strachină cu pome
Să dăm la ale cocóne,
Că vedem c'a slabit de fóme,
Şi vr'o căţiva usturoi
Să dăm pe la ai ciocoi,
Fiind c'a pofit pe la noi.
Munţi 'nalţi luminoşi
Bine v'am găsit sănătoşi!'

(I. C. Fundescu, Basme, oraţii etc.
Bucur. 1870, p. 120—122.)

Se ţine apoi aşá numită „mésă mare“, la care află adevărate mâncări românesce, pe cari cu înăria modernă nici nu le cunósce şi cari se perd din ăi in ăi ca multe alte tradiţii românesce. Astă mésă duréză mai multe óre; nuntaşii se întrec in vorbe rimate, aşá numite „oraţii“, şi nu lipsesc nici glume. O nuntă românescă fără glume nici nu póte să existe; asta provine din caracterul jovial al Românului şi Românului pare a fi înăscută o purtare liberă in societate. „Mórté fără plâns şi nuntă fără ris nu se póte“, ăice proverbul românesc. „Glumele nevinovate sânt ca sarea in bucate“. „Glumesce numai cu gura, éră nu şi cu 'mbrâncitura“, şi arare-ori se întâmplă ca la o nuntă ţerănescă să se isce certe şi bătăi. Lăutarii cântă in decursul mesei.

Spre finea mesei invită vornicelul la „păhar dulce“, unde fiescă-care gustând din el aruncă câte o pară intr'un talger. Suma astfel adunată devine proprietatea părechii tinere. După mésă tinerii jócă până 'n târđiu; bėtrânii se retrag şi cinstesc din vin séu rachiu, vorbind de unele şi altele, şi povestind séu povesti séu din cele păţite, séu se aşedă in giurul jucăuşilor şi punând mânilor pe bėte, pe cari spriginesc barbele lor, privesc la dansatori, schimbând din când in când vorbe séu între olaltă séu cu jucăerii, incuragându-i. Se întâmplă adese, că acestor bėtrâni li se rupe inima, şi că încep a jucă cu tineretul. Ţeranul nostru nu cunósce încă binefacerea scumpă a „cărilor“.

Spre deminătă se îndepărtéză fiescă-care pe a casă, spre a reveni a doua ăi éră la nuntă. Éră la boerrii cei vechi, a căror case nu erau aşá de spaţiose şi de mari, ca in ăilele de astăđi, se incuartirau óspeţii in sat pe la casele ţeranesce, arangiate spre acest scop anume. Atuncia petrecea musica cu vornicelul pe fie-care óspe la locuinţa sa.

Părechia tineră se retrage intr'o căsuţă anume rezervată pentru dēnsa. Aici femeia tineră trage bărbatului botinele in semn de supunere. In unele părţi românesce se presentă a doua ăi óspeţilor vélul miresei. Adevărate remăşite a insti.utiunii vechi galice: copula carnalis.

A doua ăi se string éráşi óspeţii şi jocul începe din nou. Nuna mare aşedă pe tinera femeie pe o laviţióră in mijlocul casei şi i invelesce capul cu o hasma séu ştergar: cu insemnul de femeie măriată. Se înţelege, că asta trebuiă să placă nunei mari mult, căci de abtă că invelise pe mirésa cu insemnul femeiei, începe a jucă cu o ploscă de rachiu in giurul miresei, recitând versuri. Adunaţii i gratulezá. Se întâmplă însă, că óspeţii aruncă cu óle in nuna mare. Vornicelul mai face câte odată, că in loc de flasă cu rachiu i presentă o ólá stricată, din care in momentul, când o ia nuna mare, curge rachiul pe straele ei. Cu asta se iscă éráşi glume şi risete.

A treia ăi se gătesce părechia tineră la plecarea in locuinţa sa nouă şi lăutarii séu a cântă atuncia mult din duióşite.

Dionisiu O. Olinescu.

La Odobesci.

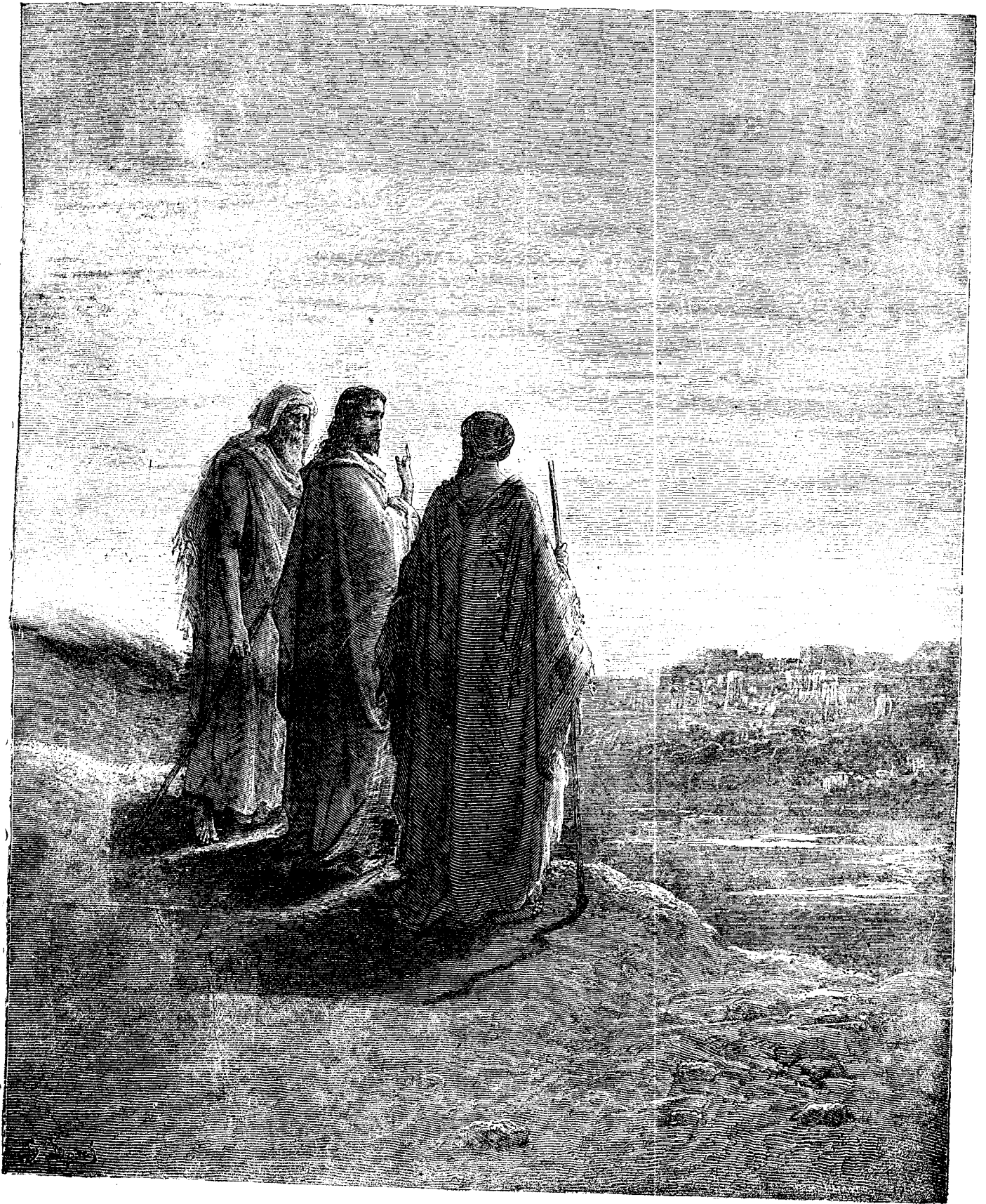
(Impresiuni de călătorie.)

Érá o ăi frumoasă, o ăi veselă incântătoare, ăiua de 28 septembrie 1882, intocmai ca şi simţirile şi aşteptările mele.

Ca reconvalescentă, primii svatul să întrebuiţez o cură de struguri. Medicul me trimitea la Vösslau séu Meran; pe mine însă me atrăgea mai mult ţera românescă, pe care de mult doriaş s'o véd şi s'o cunosc.

De ce óre să nu-mi pótă aduce aceleaşi serviciu şi bėtrânul nostru Odobesci ca şi Vösslau séu Meran? imi cugetam eu. De ce óre să nu căutăm şi noi Românii a ne redică locurile cari ar puté să fie folositóre omenimii? Óre nu avem noi atâtea locuri pline de minerale de tot felul, inzestrate de mama natură atât de frumos?!

Le lipsesce numai mâna cultivătoare, iubire de patrie şi ambiţiunea Românului cult, ca să le desvolteze la un grad ca altele din ţerile străine. Atunci n'ar trebui să ne ducem banii prin străinătate. Iniţiativa trebuie s'o ia Românii şi să nu aştepte să apuce străinii. Banii nu ne lipsesc, ci numai mai multă iubire de patrie ne trebuie.

Emmaus.

Cum a devenit Sinaia un loc de plăceri atât de splendid? Prin a cui inițiativă?

E frumos a vedea și a cunoaște lumea, însă câți pot face aceasta? Câți sunt necesități, spre a-și redobândi sănătatea, a sacrifica sume mari pentru familiile lor și câți sunt aceia, cari neavând de unde aduce așa spese mari, se perd cu încetul?

Câți inși, angajați și familii sunt, cari ar avea trebuință de o recreare, de o petrecere liniscită de vr'o câteva săptămâni la aer curat; dar fiind constrinși a trăi cu mare cumpăt, sunt siliți să renunțeze la o asemenea plăcere?

Însă m'am abătut prea mult pe gânduri, cari fără voie mi se îndesesc și trebuie să le exprim, uitând cu totul scopul scrierii mele.

Eră dimineața în faptul zilei, când pusei piciorul pe scară și me urcai în trenul, ce ducea spre România. În puține ore trecusem frontiera la Ițcani și — me aflam pe pământul liber al României. O emoțiune copilărească me cuprinsese, o emoțiune cum numai acela poate simți, care vede că i se împlinesc o dorință de mult așteptată. Lung timp nu luai cont de pasagerii, ce se mai aflau în coupeu cu mine, căutând în continuu pe ferestă. Când la prima stațiune română auzii anunțându-se pentru prima oră stațiunea românească, revenii în simțiri. Nu știu de ce, însă acesta me atinse extraordinariu plăcut. Mie-mi plac limbile și le studiez cu plăcere, însă așa un farmec ca cea română nu are nici una.

În coupeu se mai aflau două dame și doi domni; una din dame me și avorbi curând, încercându-se a intra un discurs general. Ne-având eu însă nici de cum poartă de o petrecere socială în momentele acele, me detesem jos la stația Pașcani și încercasem prin un domn cunoscut dela stațiune să capăt un coupeu separat, ceea ce și dobândii. De aici avui linisce destulă de a privi regiunea, prin care treceam.

Dela frontiera Ițcani până la Pașcani nu e de fel frumos, câmpii vaste și numai ici cole câte un sătășor mic. De ce înaintam, satele deveniau mai dese și regiunea mai romantică.

În fie-care sat, cât de mic — se află câte o biserică, în cele mai multe câte două frumoase, zidite, și acoperite cu tinichea; mijlocit lângă biserică curtea domnească și parcul.

A doua stațiune după Pașcani, conductorul anunță: „Mircescii!“ Eu tresării. „Ore să fie aici lângă laureatului nostru Alecsandri?“ Imi așezii privirea, să aflu biserică și lângă ea curtea, apoi dumbrava cu stejari, fântâna cu isvorul ei nesecat, și linca, de unde se răspândesc atâtea cântece măestre cu putere încântătoare, însuflețindu-ne și resonând departe, departe peste frontieră!

În curând descoperii dumbrava, biserică și curtea; linca însă nu o vedui, căci un delușor ni-o ascundea. Lung timp visai despre cele ce vedusem și de cele ce nu le putui vedea: de fântâna cea nesecată și de linca, linca cea încântătoare.

Mircescii sunt un sat frumos, situat pe un delușor.

Curtea trebuie să fie foarte mare, conchidând după cele 10 și vr'o câteva caminuri ce se ved. Vis-à-vis de curte, peste un lan întins, se vede pădurea de stejari. Dincolo de ea sub o colină curgea Siretiul.

Trecând pe lângă mai multe ape și stațiuni, ajunsei la Roman. De și nu aveam de scop să stau la vre-un oraș, aspectul frumos al Romanului me decise la moment să-l vizitez. Trăseii la un otel nu tocmai bun, cu toate că birjariul me asigură, că e unul din cele de frunte. Eră tocmai ora 1 după amiază. Îndată cerui tarifa de bucate. Afară de supă bucatele imi sunau foarte

străine. Imi comandai dară cele ce-mi păreau mai necunoscute: „ardeii și frigaroiu“. Ambele imi plăcură. Frigaroiul sunt bucăți de carne fripte pe țigla (frigare). Ardeii sunt un fel de piperuși impluți cu carne și cu sos de smântână acra. Îndată ce me împăcaserăm cu fomea, eșii să ved orașul. Nu voiam un minut să stau în casă.

Orașul are o poziție foarte frumoasă; e situat între malurile Sucevii și a Siretiului. De departe înfătoșează un aspect frumos; în năuntru însă nu face impresiune plăcută, căci n'are de fel simetrie.

În fruntea orașului e o stradă destul de largă, care conduce dela gară, având prăvălii pe de amândouă părțile, însă de trotuar nici vorbă nu-i. Percurgând strada, vedui și auzii atâtea litfă și vorbă jidovăască, încât să nu fi fost pardosela cea scărinită cu pericolul că la tot pașul poți să-ți rupi capul, aș fi crezut, că sunt într'un oraș din Bucovina.

Erau deja 5 ore p. m. și pe la toate bisericile trăgeau clopotele. Orientându-me, încotro am să plec să ajung mai curând la vr'o biserică, zării un vârf de turn ce eră în lucrare și întrebând pe cel mai de aproape, ce-l întâlneii pe stradă, imi respunse, că e turnul dela episcopie.

Pornind în direcțiunea aceea, mi se înfătoșă înainte o zidire măreță în formă pătrată, pe de o parte cu un mur, care e pe jumătate ruină. La primul moment credeam, ca o să fie episcopia. Âmbland pe împregiur să aflu intrarea, aflai frontispiciul, pe care eră scris: „Spitalul Preceasta mare“.

Înmediat lângă spital se află și o biserică, în care intrai și aflai după st. misă dela un preot bătrân, că biserică e în strînsă legătură cu spitalul și poartă tot acest nume și e o filială a Stlui Spiridon din Iași. În locul zidirii acesteia fusese încă spital, care fiind prea mic, s'a derămat și acuma de vr'o câțiva ani se lucrează la zidirea asta măreță, decoreea Romanului; și fiind deja gata, în curând se va da publicului spre întrebuințare.

Nu departe de spital, trecând prin vr'o câteva uliți, prin cari vedui ruini de a curților unor vechi boeri, ajunsei la episcopie. Căutând la ruinele, pe lângă cari trecusem, imi părea, că cetesc pe ele istoria lor. Într'ânsele locuiau odinioară binele și linisceea, păzind locuitorii lor datinile străbune. Numai din când în când se auzii zuruitul săbiilor seu încordările arcurilor, când bătrânul boeriu se gata la resboiu cu totă glota sa; — seu sgomotul trăsurilor și a lăntarilor, când se serbă vr'un patron, seu se căsătoriea iubitul fiu — speranța și fala bătrânului boeriu — cu fiica vechiului amic și vecin.

Încetul cu încetul însă perii binele și linisceea patriarhală din ele, anecându-și locuitorii lor moravuri străine: turcesci, greceski, ruseski până în secolul present, cu renascerea și reorganizarea modernă, galmăcéla locuitorilor produse o situațiune babilonică.

Vechii locuitori periră, curțile deveniră — pustie și ruine — amintind trecătorilor de trecutul vechilor boeri.

Ajunși la episcopie, intrai prin portalul unui turn frumos, cu orologiu și galerie, renovându-se acuma de episcopul Melchisedec.

În mijlocul curții e biserică, o clădire nu tocmai de o arhitectură deosebită, însă frumoasă, renovată în timpul din urmă. Spre răsărit de biserică e reședința episcopului, ce dă o parte în parc, care e foarte mare, întindându-se până pe malul Sucevii. Spre apus e un șir de case vechi, servind drept locuințe atașaiilor episcopului.

De acolo am luat o birjă și am cutrierat tot ora-

șul, vizitând toate bisericile și instituturile, la cari puteam fi introdusă.

Zidirile sînt mai toate foarte frumoase și în formă de vile. Partea cea mai frumoasă a orașului e întinsă pe malul Siretiului. Mai toate casele sînt numai cu 1 rînd.

Durere — cele mai frumoase sînt armenesci și jidovesci.

Sînt vr'o șapte biserici române și una armenescă.

Ceea-mi cuprinsese mirarea mai mult, eră că în tota petrecerea mea în Roman, nu vădusem nici o damă pe stradă. Mi se părea, că me aflu într'un oraș musulman.

După o vreme observai, cu ce curiozitate sînt privită, pe unde umblam.

Tocmai s'era, ședînd singură în odaie, reculegîndu-mi cugetările, aflai cauza curiozității. Acolo adeva damele nu obișnuiesc a eși pe stradă; eră călătore de sigur nu pr'ede se abai pe la Roman.

A doua și plecai mai departe.

În cepeu aflasem o societate de dame, cari plecau la Ocna. Patrunchă de dorul să ved toate ce sînt demne de vădut pe pămîntul românesc, eram cît pe-aici să plec și eu în societatea damelor, cari imi apăreau foarte simpatice prin purtarea lor curat românescă, și să uit de scopul călătoriei mele. Ocna! cuibul suspinelor atator ființe rătăcite, ar fi fost demnă de vădut. Vădînd însă, că me depart cu totul de ținta călătoriei mele, renuncai la plăcerea acasta și plecai mai departe spre Odobesci. S'era la 6 ore ajunsei la ținta călătoriei mele cu calea ferată, la Focșani.

Peronul și salele de așteptat toate erau festiv decorate și toți reprezentanții municipalității din Focșani în costum de gală cu ecupagele lor strălucite conversau în grupe.

Aflai îndată că oșpele așteptat e prim-ministrul Brătian, care avea să sosescă 1/2 oră mai târziu dela București. Bucuria mea eră mare, oferindu-mi-se ocaziunea de a-l vedé.

Imi comandai ceva de mîncare în restaurațiunea garei și tot-odată imi căutai de o birjă, care să me ducă la Odobesci.

Birjariul însă imi spuse, că n'avem timp de perdut și trebuie să plecăm imediat, pentru că deja eră târziu și Odobesci sînt la doué ore dela Focșani, fiind și drumul cam r'eu. În timpul ce am mîncat, am făcut cunoștința mai multor domni prezenți, dela cari am aflat că tocmai atunci erau concentrate la Focșani mai multe trupe de soldați dela Tecuciu și Bêrlad, spre a face manevrele de t'omnă, și că în vr'o 2—3 zile avea să vie regele și regina, să asiste la acele manevre la Tecuciu. Scirea asta m'a entusiasmat foarte. A vedé oștirea română, regele și regina și alte persoane de frunte eră mult mai pe sus de așteptările mele.

Decisei dară să plec pe loc fără să ved pe Brătian; aveam însă speranța, că-l voi vedé în vr'o câteva zile.

Călătoria mea dela Focșani la Odobesci fu foarte romantică.

Spre sud de Focșani pe niște coline admirabil de frumoase la p'olele Carpaților se înșiră un lanț lung de sate cu vînațe (vii), între cari regele e Odobesciul, de aceea și tot vinul esportat din ț'era trece sub numele „de Odobesci” — ca și cel roșu sub numele „de Cotnariu”, v'enaț în partea ostică a Moldovii.

Înaintînd spre Odobesci, se făc'eu cu totul noapte, încât trebuiau aprinse lanarele dela birjă. De ac'u înainte nu vedeam mai mult, unde sînt.

Giur impregiur nu vedeam alta nimică de c'at numai ceriu și stele. Sus ceriul plin de stele; jos în dis-

tanțe mici una de alta érași câte un cuib de stele, cari rivalisau în luciul lor cu cele de pe ceriu; imi părea, că privesc într'un lac și ved reogîndindu-se o parte de ceriu.

Peisagele aste nocturne imi vor rem'ane neșterse în memoria mea. Ar'etînd spre un cuib de stele — un sat iluminat, ce-mi părea mai apr'ope, întrebai pe birjariu: „Aista-i Odobesciul?” „Ba nu, însă nu-i departe”; și așa imi răspundea de câte ori îl întrebam.

P'aci imi părea, că întru într'un cuib de stele și c'and eram mai apr'ope, par că nici n'ar fi fost visibil ca „fata morgana”.

Ca romanticitatea călătoriei mele să fie mai culminantă, imi lipsiă numai o șatră de țigani, și etă că ved înaintea mea vr'o dece colibi cu focuri mari, ședînd în giurul lor niște figuri nalte, svelte cu pelița brună cu p'êrul lung negru, ochi șchinteitori, rivalisînd cu flacăra focului, și cu îmbrăcăminte fantastice. Zărînd trăsura noastră, care trecea tocmai pe l'angă ei, copiii încep'ură a face un șgomot mare, înc'at sp'ariîndu-se caii, încep'ură a alergă mai repede și alunecară din drum într'un lan de păpușoiu. Sp'ariată s'ării îndată jos și călcînd pe un strujan, imi scîntii ceva piciorul drept.

Birjariul se reculese îndată, aflînd drumul; me suii éra 'n trăsură și pornii mai de parte. Privind érași panorama, ce mi se desfășură din nou, toate imi păreau un vis, decă nu mi-ar fi reamintit durerea piciorului din c'and în c'and realitatea. În fine ajunsei și în Odobesci.

Odobesciul făc'eu asupra-mi, ca o panoramă nocturnă, o impresiune foarte plăcută, cu at'ata mai mult că eu așteptam să ved un sat și aflai un orașel cu vile, case și cafenele.

Birjariul trase la o osp'et'arie și locandă, bine cunoscută lui, asigurându-me, că acolo voi află pe toți oșpeții Odobescilor. St'and trăsura înaintea ușii locandei, etă că și văd'ui st'and pe prag doi cons'angeni de ai mei, cari erau mai de mult veniți la Odobesci și anonșai fiind de venirea mea, me așteptau acolo.

Binevent'ându-me, ei me conduseră la cuartirul deja preg'atit pentru mine, la espresa mea rugare, la o familie odobescenă. Aici aflai înt'ega familie t'înd siestă după soupee. În puține minute me simțiam în modesta și amicala familie așa de bine ca acasă.

A doua și s'au dus mai toți cunoscuții, ce se allau acolo la Focșani spre a vedé armata în tab'eră și sosisrea regelui și a reginei.

Eu însă me simțiam pr'ede obosită, petrecînd tot decursul călătoriei mele cu încordare nervoasă, ceea ce me slăbise foarte. Eram dară necesitată, să-mi pun în cuiu toate ilustile, ce mi le făcusem despre tab'eră, regele, regina și Brătian și să me mulțimesc numai cu cele, ce-mi vor comunică alții.

După ce mi-am căutat toate cele trebuincioase spre a-mi îndeplini cura mea cu acurat'etă, începui a me orientă prin Odobesci. Ca creștină bună, mersei mai înt'eu la biserică, eră duminecă.

Vis-à-vis de locuința mea se află o redic'atură triunghiulară de păm'ent la o înălțime de vr'o 5°, pe l'angă care conduce în o uliță cu căsuțe, una l'angă alta; la un platou conduc cam peste 100 de trepte.

Ajunșă sus, mi se desfășură înaintea ochilor o panoramă minunată. Platoul e destul de mare, conțînînd o grădină cu vr'o câteva bănci, o biserică și un spital. În puține minute me putui orientă despre impregiurime.

La picioré, ca într'o căldare se 'ntindea Odobesciul, av'end vr'o 3 case cu etage, 4 biserici întretinute și 1 în ruine. Casele cele mai noue se zidesc frumos,

de regulă inse toate sînt mici și de o curățenie esemplară.

Giur impregiur, cât poți privi cu ochiul, sînt tot grădini cu vii. În spre sud-vest se ved Carpații și spre sud-vest imediat lângă Odobesci curge Milcovul, despărțind Moldova de Muntenia. De aici se vede departe în Muntenia. Aici stam, terminându-mi cura, deminețile ore întregi în contemplări.

Ce ar pute deveni ist petec de pămînt atât de bogat, îmbogățit de natură prin mîna cultivătoare a spiritului contimpuren? Și totuși, ore bine ar fi pentru locuitorii acestuia? Nu, căci atunci ei și-ar perde viața lor patriarhală, ce o pîrtă acuma în valurile nisuiței.

Ei acuma indeplinesc cultura viei după regula ereditată dela moși, strămoși, fără a-și tormentă capul cu vr'o innoire, avînd venit și așa desul.

Sesonul cel mai vioiu e tîmna, prin grădinele cu vii; prin strade și cafenele, în aceste e bursa Odobescenilor — ambli omenii și și nopte ca furnicele.

După ce s'a stors și vîndut vinul, erăși se face lînsce. În anii din urmă se vinde mult vin pentru Franca, aflându-se bun de fabricarea champagniei.

A doua și mersei să ved Milcovul. Inima-mi pâlpiță; mi se părea că sînt în epoca unirii și mergeam să dau mîna cu frații munteni spre eterna înfrățire. Milcovul e un riuș, ce curge din munte, mic de tot. Mi se părea, că cîntul poetului:

Haid la Milcov cu grăbire
Să-l uscăm dintr'o sorbire

s'a produs în faptă, că astăzi poți lesne sări din pîtră 'n pîtră, să treci dincolo fără a te uda.

Timpul ce l'am petrecut acolo în decurs de patru săptămîni mi-a trecut foarte plăcut.

Ōspeții, cari întrebunțau cura de struguri, erau, bucovineni vr'o 20 de persoane și un român din Galați. Noi toți formam o societate, petrecînd toate zilele frumoșe prin vilele amicabililor odobesceni, delectându-ne cu strugurii cei mai buni, ce se pot inchipui pe de o parte, și pe de alta cu cîntul vesel al culegătorilor. În totă ziua eram invitați la o altă vie; ne adunam după dejun la olaltă și plecam cu toții, cei mai tineri glumind, cîntînd, acompaiați de un violinist bun bucovinen din Cernăuți, cei mai bătrîni, mai serioși în dispute diferite, până ajungeam la via respectivă. Acolo eram așteptați deja de familia ospitalului proprietariu, care ne primia cu viuă bucurie.

În ori-care grădină (vie) se află o casă, (după cum e proprietatea, mai mare sîu mai mică), cu vr'o doue odăi mobilate, cu beciu de țînut polobocele cu vin, o șură mare, unde se țîn uneltele trebuinșose și o curte mare, care e plină de poloboce. Așa o casă se numesce „cramă”. Linul (Weinpresse) e o impletitură de nuele, ca de 1½ m. larg, așa de lung și ½ m. nalt, cu fund de scînduri, aședat pe 4 picioare cam de 1 m. dela pămînt, fiind cam plecat spre cădile, ce stau de o parte sub el. Aici se tîrnă strugurii culeși într'o puțină cu 2 torți. În timpul, până ce se umple putina cu struguri, acei care o duc la lin, o frămîntă cu 2 bețe, cari le au anume. Turnați astfel, frămîntați în lin, începe a curge îndată în cădi. Astfel de vin scurs se numesce „ravac”. De o parte de lin e o trîcă, lungă ca linul. Acolo se pun strugurii, cari nu se mai pot stîrce 'n lin, în saci și se calcă cu picioarele. Vinul astfel stors e mai tulbure și conține mai multe drojde și e de o bunătate inferiôră. Cogile de struguri se tîrnă în cădi mari, tescuindu-se bine, se țîn până arđiu după ce mîntuesc storsul. Apoi ard din ele rachiu. Prese moderne de fer rar unde se află. Strugurii cei roșii se culeg de regulă mai tîrđiu și se store cu totul altfel. Stru-

gurii se tîrnă în cădi mari, cari au jos un cep. După vr'o 10 și e, stînd strugurii astfel, încep bobitele a se sparge și atunci, scoțîndu-se capul, se scurge vinul. Eu am deosebit din toți strugurii vr'o șapte soiuri, cari se află mai prin toate grădinele. Doue grădini sînt mai renumite după proprietarul lor „Vidrașca”. Pe cînd vinul din o grădină alăturată cu Vidrașca se vinde cu 4 franci vadra, Vidrașca se vinde cu 8 fr. Causa are să fie, că via e mai bine cultivată.

Toate grădinele au pîntre vii și nucii.

Serile mergeam la teatru, unde ne inveseleă mica, dară bunișora trupa a tenoristului Robescu.

Mai erau și vr'o 4 panorame.

Odobesciul are poștă, telegraf, perceptorie și judecătorie, aparținînd județului Puina.

De și nu am avut comforial, ce l'aș fi avut în Vösslau sîu Meran, dară viața ce am dus'o în Odobesci, simplă fără lucs — m'a mulțumit destul. Ceea ce numai ne conturbă, eră sănătatea adînc periclitată a unei stimate persoane din societatea noastră, căreia i-a prelungit Odobesciul viața, insă n'a fost în stare să-i delătoreze bóla nimicitoare. Noi ceialalți, cari eram mai toți reconvașenți, ne-am recreat foarte bine.

Între cunoscînțele ce am făcut acolo, unele imi sînt atât de plăcute, încât totdeuna imi reamintesc de ele cu plăcere.

Terminînd timpul pentru petrecerea mea în Odobesci, am plecat, cu greu despărțîndu-me de stimata și ospitala familie „Popa”, unde am fost așa de bine primită, ducînd cu mine pe lângă dorința-mi satisfacută și rensănătoșare deplină.

Maria Petrescu.

O întrebare de drept și datorie literară.

Pe terenul literaturii noi românii n'am dus-o așa departe ca în convențiunile internaționale literare să fim reprezentați ca parte contractantă; ba nici în istoria literaturilor contimporane ale tuturor popoarelor nu figurează literatura română. Cu toate că în anii din urmă am început și noi a produce mult puțin spor, din care o critică nepărtinitoare pîte adună un manunchiu de literatură de valoare necontestabilă.

Întrebarea la care me simt îndemnat a grăi nu privește raportul nostru cu lumea literară străină, ci dreptul și datorie ce au între sine autorii și redactorii ziarelor de ori-ce categorie.

Autorii români, aceia cari sîu că nu sînt angajați la cutare redacțiune, sîu că numele lor n'au ajuns a fi cunoscut ca buna-ora al unui Alecsandri, Hășdău, Maiorescu Barițiu șcl., de regulă i auđi plîngîndu-se de nepăsarea ca să nu ție ignorarea presei față de produsele lor literare.

Autorul după ce a jertfit timp și parale, căci jertfă trebuie să aducă ori cine va scrie romănesce, pentru a-și ved lucrarea tipărită, se grăbesce a trimite ziarelor politice și literare câte un exemplar gratuit, în speranța că redacțiunea va luă notiță despre aparițiunea nouă și va ingriji de o recensiune critică, sîu cel puțin de o analiză a materiei tractate. Atîta e în drept a pretinde fie-care autor dela fie-care redactor. Cu toate astea ce vede bietul autor român? O parte a gazetelor unde adeva esiste ordine și consciința chemării, se grăbesce a publică în „Bibliografie” titlul cărții apărute, unele simplu fără nici un adaus, altele cu puține cuvinte incuragiătoare la adresa autorului sîu a publicului, ba unele pré puține aduc și câte-o critică meritore. Așa e bine, așa se face în totă lumea literară. Cele mai multe redacțiuni insă ale gazetelor noastre nu fac așa.

Dacă autorul a trimis cartea sa la 30 de redacțiuni câte în unul său în două exemplare, poate fi sigur că mai bine de jumătate n'au aflat de bine a lua notiță de aparițiunea ei. Ca să nu credă cineva că esagerez etă o mică statistică dintr'un cas concret.

Apare o carte de interes general, autorul trimite câte un exemplar la 30 de gazete, dintre cari unele și mare din Bucuresci primesc câte două exemplare. Din trei-șeci de gazete 3 au luat notiță simplă în „bibliografie”, 6 au luat notiță făcând puține observațiuni la împărțirea materialului, editură, stil și ortografie; 3 fac o analiză și recenziune mai detaiată, 1 promite a o face dar nu face; în fine 17 nu fac nici o amintire de cartea apărută și primită gratuit.

Acuma dacă am întreba noi pe acei 17 domni redactori, cari au primit cartea, că spre ce scop li s'a trimis aceea, ce ar pute ei să răspundă? De sigur nu aceea că de dragul ochilor dlor, ci de dragul publicului care cetesce foia și se bucură de ori-ce aparițiune nouă literară. Dar să punem întrebarea așa că ore dator e redactorul să iee notiță despre ori-ce carte i se trimite? Se înțelege că nu e dator, dar atunci trebuie să refuze primirea cărții său odată primită să o inapozieze. Autorul ar înțelege atunci, că cartea sa în ochii redactorului n'are valoare destulă ca să pôtă fi anunțată.

Dar nu asta e cauza că din 30 de foi 17 nu iau notă de o carte ce au primit-o, ci cauza e că cei 17 dau puțină importanță unor asemenea lucruri și habar n'au de interesul autorului muncitor. De aceea primind o carte o pun la o parte între gazetele efemere unde său se perde său o iea unul său altul dintre persoanele biroului și o duce cu sine.

Ar trebui să facem și noi ca alta lume mai înaintată. În mai tôte șiarele periodice străine cu deosebire în cele franceze cetim în capul foiei: „Ori-ce op ni se va trimite în două exemplare, se va anunță și pe cât va fi loc se va analiză”. Nu știu dacă se pôte pretinde dela autorii noștri ca să trimită și ei gazetelor noastre cu câteva sute de abonanți două exemplare, ca gazetelor străine cari numeră abonanții cu șecile și sutele de mii. Ceea ce nu suferă îndoielă este că rubrica „Bibliografie” este ceea ce fie-care cetitor o cetesce cu plăcere, prin urmare unei gazete tocmai așa serviciu se face prin trimiterea operelor nouă ca însuș autorului.

În fine ar fi de dorit ca ori-care gazetă politică său literară să-și aibă colaboratorul seu special pentru recensarea productelor literare. Acesta recenziune să fie binevoitoare dar nepărtinitore. Și critica cea mai aspră mai mult reclam face autorului decât ignorarea.

Bibliofil.

Alcoolul, Vinul, Berea.

Ingredienta principală, ce caracteriză beuturile alcoolice său spirituoase, este *alcoolul*. De și acesta singur încă nu eră cunoscut, totuși beuturile spirituoase se usitau în timpurile cele mai vechi. Mitologia chiar ne vorbește despre nectar și ambrosie, beuturi spirituoase, de care se îmbetău șei cei vechi. Se vede dar, că omul chiar din timpurile cele mai vechi împărția denarul seu căștigat cu multă trudă, parte pentru nutriment, parte pentru beătură alcoolică.

Alcoolul este numirea cea fermecătoare, ce este strict legat de influința lui. Substanțele celelalte, cari se află în beuturile spirituoase sunt în măsură pré mică pentru a pute fi aduse în ore-care considerare în beuturile alcoolice. Tôtă influința lor dar se ascrie alcoolului,

carele ca un corp volatil constă din oxygen, hydrogen și carbonic. Alcoolul se produce din amyl său din zahar, după ce acesta s'a introdus în zahar apt pentru fermentațiune. Zaharul acesta ca original îl aflăm în struguri, artificios se pôte reproduce din amyl, gumă, zahar, zahar de lapte etc. prin acide. Un corp albuminos viu introduce la ore-care grad de căldură fermentația său feberea — acel proces, pe carele îl putem observa la fie-care febere a vinului. Un miros puternic și tare ne arată, că procesul fermentației e deja în lucrare.

Substanțele naturale, din cari putem noi produce alcoolul sunt tôte fruptele dulci, tot felul de cereale, cartofi, laptele animale, laptele nucei de cocos etc. — Stând aceste substanțe espuse aerului, se formeză fermentul, carele causează, ca zaharul fermentativ să se discompună în acid carbonic și în alcool. Acest din urmă împreunat cu puțină apă formeză spiritul. Acidul carbonic este acel aer, carele pe timpul feberii vinului causează mirosul cel greu în pivnițe și carele omoră organismul animal fiind respirat de acesta.

Alcoolul este o substanță puternică, în care se disolve grăsimea, rășina, sulfurele, fosforul etc. și carele împreunându-se cu alte corpuri, ce conțin apă, răpescă acestora cu o vehemență puternică acea apă a lor. Alcoolul inchiagă mai departe albuminul, împedă putrificarea, corodă țeseturile organice. Influențele acestea daunose se exprimă cu deosebire asupra stomacului.

Intrând alcoolul în stomac, se absorbă cu rapiditate în sânge, unde apoi se discompune în acid carbonic și apă; mai înainte însă de acest proces ultim se preface în aldehyd, aceea materie, care posedă puterea și facultatea îmbetării.

Omenii, cari beau în grad mare beuturile alcoolice se ingrașă, ceea ce provine de acolo, că răpind acestea tot oxygenul sângelui pentru sine, nu mai rămâne nimica și pentru arderea grăsimii; grăsimea prin urmare se depune neatacată în depot. Alcoolul în măsură mică este un remediu, carele contribuie mult la mistuire.

*

Vinul este aceea beătură spirituoasă, care se nasce prin fermentația mustului de struguri; în înțeles general: din fie-care fruct dulce se pôte formă vin.

După ce s'au sdrumicat strugurii și s'a eliberat mustul din cogeă bômbelor lor, se aduce acest suc în vase deschise, unde se introduce fermentația. Procesul acesta se îndeplinește cu atât mai iute, cu cât e temperatura mai naltă și zaharul mai abundănt. Prin transformarea zaharului în acid carbonic și alcool, mustul își perde tot mai mult din dulceta sa; fluiditatea cea dela început tulbure vine tot mai limpede și curată. Dacă păstrăm vinul acest nou în buți, observăm, că după fermentația aceta primă mai urmăză și una a doua, ceea ce provine de acolo, că nu tot zaharul s'a consumat la primul proces. Vinurile vechi prin urmare devin tot mai avute în alcool. Vinul are acel avantaj dintre tôte celelalte spirituoase, că prețul seu nu se orientăză atât după cătățimea alcoolului, ce-l conține, ci mai mult după celelalte materii nevolatile, ce le posedă.

Afară de apă, ce face partea cea mai preponderantă a vinului, și de alcool, mai aflăm în vin etere compuse, acid de vin și struguri, tanin, zahar de struguri, glycerin, colori, sări etc.

Cuantitatea *alcoolului* în vin e foarte diferită, ea se urcă dela 8—26°, o diferență, care o aflăm domnind și în zaharul diverselor specii a le mustului.

Vinul de Madeira posedă cam 23°, Lacrima Christi 18°, Malaga 16°, Lunel 14°, Bordeaux 15°, Tocaie 12°.

Champagnia 12° de alcool. Cel mai puțin alcool îl posed vinurile germâne.

Cumcă fie-care vin mai conține câțva *zahar*, se poate deduce din analizele fie-cărui vin, care dă de rezultat pe lângă alte materii și zahar. Vinul de Port, de Tocaui, de Samos au pân' în 15% de zahar. Vinurile spumânde posed mult acid carbonic și mai puțin alcool; ele sînt dulci și la limbă pișcă.

Intre acidele, ce se află în vin, sînt afară de cele amintite încă multe alte reprezentate. Vinurile de Germania le posed în măsură abundanță, de aceea acestea sînt mai acre, pe cînd cele de Franța și Spania le conțin în măsură mai mică,  r o cauză, că ele sînt dulci. Taninul, carele cu deosebire   reprezentat în vinurile cele roșii, le face adstringente.

Aroma vinului depinde dela diversele etere ale sale. Ele dau vinului un gust caracteristic plăcut. Acesta aromă difere atât după cualitate, c t și după cuantitate în diversele vinuri și se nasce în el prin invechirea lui.

Buchetul este diferit de acel uleu eteric, el dă vinului mirosul cel plăcut și se află chiar în struguri.

Coloarea vinului depinde dela materiile colorifere, care se află în struguri. Noi distingem doue colorii fundamentale în vinuri, aș  deosebim virurile albe și vinurile roșii, cari  r se impart într'o mulțime de nuanțe.

Dintre s rile vinului aflăm pe t te acelea minerale, cari le-am intimpinat de at tea ori printre substanțele organice.

Coloarea și buchetul, acidul și s rile compun în diferitele combinațiuni a le lor deosebite   specii de vin. Puterea vinului depinde dela cuantitatea alcoolului, pe c nd dulc ța cea plăcută a lui dela mulțimea zaharului.

Vinul  ste pentru cea mai mare parte a omenimii beutura cea mai preferită și plăcută. Pentru st mperarea setei de regulă însă nu se recomandă, deórece atunci poate produce t te acelea efecte, pe care le vom intimpiná mai t rziu la vinars. D c  chiar se află ómeni de aceia, cari doresc a-și st mper  setea cu vin, atunci li se recomandă mestecarea lui cu apă comună, ori apă minerală, care mestecare dă o beutură plăcută și recorit re.

Vinul, până când il b  cineva în măsură mică, nu   stricăcios, din contra contribuie la mistuire,  r c nd cineva il b  în măsură mare, il vedem produc nd tot acele efecte, ca vinarsul.

Persoanele nededate cu vinul află în cas de lipsă în el medicamentul cel mai corespunďtor; el întăresce stomacul, irită mistuirea și nervii.

Se  ice despre vin, că el caus z  formarea de p tr , ceea ce nu   adevărat, căci aflăm formarea de p tr  cu deosebire la Ruși și la copii, despre cari cu tot dreptul se poate afirma, că rar beu vin.

Intre diversele beuturi vinul j c  un rol onorific, fiind că el nu produce acele stric țiuni, pe cari de regulă le caus z  vinarsul. Beutorii de vin nu se recrutez  din clasa proletarilor, cari numai c nd și c nd se ocupă cu beutura de vin, dar c nd b u, b u at ta, până se imb t , ci din clasa acelor, cari-l consumă regulat, însă nici odată nu se imb t . Mult vin pe l ng  carne caus z  podagră și nas roș.

Despre vin, ca medicament putem afirma, că vinurile cele puternice se ordinez  în t te casurile de reconvalescență, unde nu esist   re-care iritațiune. Afară de aceea în anemie, în b le de apă, scorbut, perderi mari de s nge, colaps, leșin ri; în t te morburile cu perderi de coptur , și albumin, în morburile inveterate de stomac și intestine, în marasm de b tr nețe. Vinurile acre se dau cu succes bun în scorbut, friguri pu-

regiose. Vinurile roșie, adstringente se aplică în t te locurile, unde lucr  secrețiuni nenaturali, aș  cu deosebire încontra diarrhoelor; este b l  care de multe ori numai cu injecțiuni de vin roșu se poate vindec . Vinurile mussande se dau în contra vom rii, precum se  nt mpl  cu deosebire în cholor . Vinul roșu se poate întrebuintă și în contra curgerilor de s nge.

Vinul puternic, ca medicament se dă copiilor în dos  de o linguriță, ómenilor mari dela o lingură până la un păhar. Juneței s n t se după putință să-i detragem vinul.

Vinul tare se mai poate prescrie pentru c știgarea apetitului, precum și la obos la mare. La dureri de cap vinul   chiar aș  de contra  ndicat, precum special cel roșu la obstructiunii.

*

Berea este o beutură alcoholic , în care procesul fermentații nu    nc  finit și care se produce din orz, oves, gr u, cucuruz etc. Ea conține apă, alcool, acid carbonic, zahar, amyl, gummi, legumin, hemeiu, ferment, lupulin și sări minerale. Materiile acestea, se înțelege de sine, își trag originea lor din substanțele, din cari se prepară și berea.

Cuantitatea alcoolului   1/3—8% și conțin berile germâne cam 3—5%, pe c nd cele englese, cum   d. e. Burton Ale și Brown Stout se urcă în alcool până peste 8%.

Substanțiositatea berei se ascrie materiilor enumerate sus; aș  ne r m ne, d c  evapor m berea într' un vas, 4—9% de substanță solidă, la alte beri se poate urcă acelea până la 14—20%. Urm z  deci cu tot dreptul, că berei nu i se poate detrage  reși-care putere nutritivă.

Intre s rile neorganice a le berei ne bate la ochi aceea substanță, pe care am aflat-o și în sup  și care irită atât de plăcut nervii.  n măsură mare venind însă acesta în mușchii corpului, i obosesce. Dela acest kalifosfatic, precum și dela alcool depinde  nfluința irit tore și imb t tore a berei.

Hemeiul și lupulinul dau berei un gust plăcut picant, pe c nd acidul carbonic i ofere cualitatea sa recreatore și recoritore.

Berea, care   introdusă în t t  lumea civilizată, și care progres z  al torea cu cultura omenimii, are misiunea cea sublimă de a scóte vin-arsul din dreptul seu cetățenesc. Ea este o beutură f rte s n t sa pentru acelea persoane, care fac comoție multă și au trebuință de puteri fizice. Timpul, în care ea cu deosebire produce efect minunat,   după pr nď, pe c nd mistuirea este pe sfirșit.

Auđim pe mulți din popor esprim ndu-se, că berea îngrașă, și cine doresce a se îngrașă să bea numai bere multă și atunci i se va ajută. Da! aș   ! Însă din acele premise pr  ușor se poate înțelege, că nu berea  ngrașe ca atare, ci ea conține substanța de apetit, precum este am r la hemeiului. Se înțelege dar de sine, că cela ce doresce să se  ngrașe, să aibă m ncare bună cu deosebire carne.

Din punct de vedere medical berea se recomandă ca un ce, ce promov z  mistuirea, ce întăresce și dă s nge. T te acelea persoane, cari sufer de morburi de slăbiciune, precum sînt de regulă hecticoșii, află în bere un remediu f rte puternic, pentru a-și put  restabili puterea; asișderea se recomandă reconvalescenților de ori-ce b le grele.

 n mare parte s'au introdus beutura de bere din punct de vedere social, căci prin înlesnirea reproducerii și efin tatea ei poate servi de stavilă puternică în contra năvălirii perniciose a beuturii de vin-ars.

Jurământul țiganului.

— Istorioră pop. din Bucovina. —

Un țigan a furat odată un cal dela un român și se duse cu dânsul la un boeriu ca să-l vîndă.

Boeriu înțelegînd, acuma dela cine va fi înțeles, că țiganul e tâlhariu și voind a-l prinde cu vorba, îl întrebă ținînd :

„Măi țigane
Hoțomane!
Ia spune-mi adevărat,
Vedé-mi-te-aș spîndurat,
Vede calul teu, ori ha?
„Da, Maria ta!
Vede, vede,
Și pré vede
Da la Tecuciu
Cu el să nu te duci!
„Da la Galați?
„— La Galați
Pe dracul să-l cați?

Dar étă că, de unde și până unde, tocmai pe când eră să se ncheie negoțul și să se beie aldămașul, pică și păgubașul și cum dă cu ochii de țigan, sciind de mai nainte, cine-i și ce plătesce și avînd mare prepus pe dânsul, nici una nici doue îl întrebă ținînd :

— Măi cióră! așa-i că tu mi-ai furat calul?

— Ce vorbă o mai fi și acésta, mă române! Da sară-i ochii cui l'a avut de l'am furat eu! Și decă nici așa nu me cređi, écă me jur chiar și 'n biserică! — respunse țiganul.

— Și cum te juri tu, măi cialhăule! én să te aud?
— îl întrebă mai departe românul.

„Sus e ceriul, jos pământul,
Mare este jurământul.
Dare-ar dracu 'n păgubaș,
Că tâlhariul, scăpă-l'aș,
Destulă frică a tras!"

se jură repede țiganul, cugetînd că prin acésta va scăpă cu obrazul curat.

Dar românul, sciindu-i năravul, nu-i băgă jurământul în samă, ci mi-l înșfăcă cu o mână de tórta capului, éră cu cealaltă începî a mi-l măsura cu o măciucă peste spate, de-i mergea colbul. Și atăta ce mi-l scărmană și mi-l bătî până ce nu mai putî. Apoi, făcîndu-se că-l scapă, i dete drumul, își luă calul și se întorse a casă.

Țiganul, cum se vedî scăpat, dete pinteni la călcăe și să te duci Pârleo la sănătoșa, de ți se păreau că-l fugăresc Tătarii, trecîndu-i tot dorul de negoțorie...

S. FI. Marian.

Ilustrațiunile din nr. presinte.

I.

E m m a u s.

Pe pagina 173.

Din incidentul sfintelor sêrbători ale Pașcilor, punem sub ochii cetitorilor noștri un tablou din renumitele ilustrațiuni biblice de Gustav Doré.

Acesta infătoșeză pe cei doi invêțacei, cari după ristignirea lui Christos, perđîndu-și tótă speranța, pârăsiră pe ceialaltî invêțacei și se retraseră în Emmaus.

Biblia are multe episoade de acele, cari nu numai din punct de vedere religios și moral, dar și din punct

de vedere al narațiunii sînt fôrte atrăgătore și interesante.

Așa este și tradițiunea despre călătoria invêțacilor la Emmaus.

Mântuitorul, ce e drept, a prorocit, că 'a trei ȓile va inviă din morți; dar trei ȓile deja trecură, și încă nu s'a infătoșat invêțacilor sei. Femeile evlaviose cari s'au dus să vedă mormîntul scump, spuneau că l'au găsit deșert și că Mântuitorul s'a și arêtat uneia din ele: dar vorbele aceste păreau numai niște intipuirî, ce nu se puteau crede, ba femeile fure chiar udate cu apă. Căci evreii aveau obiceiul d'a goni dela sine cu apă pe aceia, cari vorbiau flêcuri. De aici a izvorit și obiceiul d'a se udă la Pașci.

Cei doi invêțacei cari se duceau la Emmaus aparțineau celor necredincioși. Ei renunciară la credința față de Mântuitorul și voiau a se rentôrce la viața lor de mai nainte. Dar pe drum, precum spune biblia, în chipul unui căêtor, ênsuș Mântuitorul li se făcî tovarăș și conversară despre cele întemplate la Jerusalem în ȓilele din urmă.

Tovarășul de călătorie intr'atata le plăcî, încât ajunsî la Emmaus, îl opriră acolo și-l ospetară cu afabilitate cordială.

La frîngerea pânei Mântuitorul li se făcî cunoscut și-i întari în credința lor. Invêțaceii se rentôrseră în Jerusalem și povestiră celorlalți credincioși cele petrecute.

Atunci se pornî un covoiu de peregrinagiu în locul unde Mântuitorul s'a arêtat invêțacilor.

Peregrinările la Emmaus și acuma sînt în us la catolici.

II.

Y a c.

Pe pagina 181.

Yacul este bibol selbatic (Bison pœphagus). Se află în Tibet și are o construcțiune corporală fôrte robustă. Capul nu-i este pré mare, dar lat; flitul i e ȓuțuiat; stêua din fruntea lui stă mai de multe ori strîmb; are corne scurte, insê tari, urechile-i scurte sînt așa ȓicînd rotunde, privirea-i e cea mai próstă; partea de jos a trupului seu, dela cap până la coddă, este acoperit cu pîr.

Yacul trăesce în deșerturile stâncose ale Tibetului, mai ales în cîrduri mari; i place mai mult frigul decît căldura, avînd o blană care-l scutesce de ori ce tempestăți. E leneș, numai diminêța și sêra se duce a pasce, petrecînd restul ȓilei în lenevie.

Alungat devine furios grozav și indrezneț. Vai de vênătorul care numai îl rănesce, căci îl pefugă, până ce-l ajunge.

Dar se 'mblândește ușor, de aceea tibetaniî îl și întrebuinteză la lucru, căci e puternic.

I. H.

C u g e t ă r i.

Nu trebuie să remăi străin de nimic ce se pôte invêță. (F. V. Raspail.)

Numai vorbînd cât se pôte mai puțin, e posibil să spui ceva adevêruri. (Th. Barrière.)

Unii se desobiceșnesc așa de mult d'a-și avé o opiniune a lor, că sfirșesc prin a nu cuteză să le fie frig sêu cald până ce mai întîu nu consultă termometrul. (P. Courty.)

A zugrăvi omul, în teatru după romane, este a traduce după tradițiuni o carte pe al cărei original nu-l scie ceti. (G. M. Valtour.)

SALON.

Cronică bucureșcă.

— 26 martie 1884.

(Concertele simfonice. — Richard Wagner. — „Parsifal“ și „Lohengrin“. — „Fântâna Blandusiei“. — O lecțiune.)

Pentru a fi un cronicar exact imi rămâne să ve mai întrețin despre „Hatmanul Baltag“, jucat pentru întâia oră joi, 1 martie, și despre Concertele simfonice.

Cunosceti pe cel de 'nteu din numeroasele dări de sémă ce s'au făcut. Despre cele din urmă, voi spune că Wagner, Beethoven, Schumann, Haydn, Mendelsohn, Weber, Gluck, Rameau, Bizet Gavaert și Saint-Saëns, aleși și combinați de gustul dlui Vahman, inteligentul director al Conservatorului nostru, un adevărat maestru, ne-au desfăt la 26 februarie, la 4 și la 18 martie.

Eră un adevărat regal musical ceea ce ne servia dl Vahman și melomanii lăsând vizitele și preambularile la cari te trage inima într'o frumoasă duminică de primă-veră, se grăbiau spre sala Ateneului. Ne-ar trebui colone uriașe decât ne-am cercă să punem pe hârtie tot ceea ce sufletul simțesce sub impresiunea valurilor de armonie pe cari silințele a șapte-zeci de musicanți le revărsă din instrumentele lor, interpretând paginile marilor maestri ai muzicii. Și atunci nu scim decât am reuși într'u câțva...

Vom spune dar numai că frumusețea bucăților a-lesse, desevărșirea esecutiunii, făceau ca, la fie-care pauză, sala să irupă în aplause entusiaste și mai multe din piese să fie bisate.

*

Dacă am citat înteu pe Wagner, asta e pentru că maestrul dela Beirut a avut partea cea mai largă în aceste trei concerte. Uvertura din „Vasul Fantomă“ și preludiile din „Parsifal“ și „Lohengrin“, au fost cele trei bucăți cari pe rând ni l'au făcut cunoscut. Da! pentru că nu e de cât a doua oră că avem ocaziune să-l auzim în București.

Sunt acum câți-va ani când Societatea filarmonică din Brașov, dând câteva concerte în sala Ateneului, ne-a esecutat pe „Rienzi“. Dacă mi-aduc bine aminte, pré multul șgomot al muzicii din această operă nu pré a fost pe placul șubredelor urechi ale lumii bucureșcane, și impresiunea n'a fost pré favorabilă maestrului germân. De astă-dată însă, trebuie să recunoscem că lui Wagner, atât de prigonit în Franța, prigonit chiar în țera sa, i s'a făcut cea mai entusiastă primire și preludiul din „Lohengrin“ a fost chiar bisat, cum ar fi fost de sigur și cel din „Parsifal“, cum ar fi fost și uvertura din „Vasul fantomă“, decât n'ar fi fost pré lungi și nu ne-am fi induișat de bieții artisti sdrobiți de silințele ce-au desfășurat spre a ni le bine interpretă.

Credem dar a face o plăcere cetitorilor împărțându-le câteva notițe culese din Ch. Frank, privitoare la maestrul germân.

*

Richard Wagner s'a născut în Lipsca, la 22 maiu 1813. Tatăl seu, de care a remas orfan de mic copil, eră greșier de tribunal. Mamă-sa se remărită după un artist dramatic care inveță pe tinerul Richard primele elemente de pictură. Acesta nu întârđia însă a părăși penelul pentru poezie și pân' a nu implini încă cinci-

spre-șeci ani scriă drame. O simfonie de Beethoven pe care avu ocaziune s'o audă, fu pentru el ca un fel de revelațiune. El eră de noue-spre-șeci ani când începă să scrie câteva bucăți, între cari o simfonie și o uvertură cari au fost cântate cu succes la concerte. După ce petrecu câțva timp la Wurtzburg, Wagner se duse la Magdeburg unde fu numit, în 1834, director al muzicii teatrului. În timpul acesta scrisse el libretul și muzica unei opere în trei acte, intitulată „Fecle“, pe care n'a dat-o să se jöce; apoi representă la Magdeburg, în 1836, „Nevicele din Palermo“, operă care cădu cu desevărșire. Atunci el părăsi Magdeburgul, fu numit, un an în urmă, șef de orchestră la teatrul din Königsberg, se însură cu nesocotintă și ajunse în miserie. Căpătând un post de director de muzică la Riga, el scöse din romanul lui Bulwer intitulat „Rienzi“, subiectul unei opere al cărei libret îl scrisse în 1839. Wagner compusese muzica celor doue de 'nteu acte, când se hotări să plece la Paris. În timpul călătoriei sale dela Riga la Bulonia, corabia fu apucată de furtună și pe când asistă la privelisea mării în turbare concepă el ideia operei sale: „Vasul fantomă“.

Neisbânda și miseria lui la Paris îl siliră să aranjeze, ca să potă trăi, pentru viöră seu pentru corn, operele noue, tot lucrând însă la sevărșirea lui „Rienzi“. Mulțămită succesului ce acesta operă obțină la Drezda, Wagner putu să părăsescă, în 1842, Parisul, după trei ani de decepțiuni și de suferințe.

„Vasul fantomă“, după ce-a isbit în Drezda, cădu la Berlin, în 1844. După doi ani, „Tanhauser“ oblinea un succes care n'a durat. Ideile novatöre ale lui Wagner se manifestă pré pe neașteptate în timpul turburărilor cari urmară în Germania după revoluția din februar 1848: el făcu parte dintre democrații cei mai înaintați și, osândit la mörte, trebui să se refugieze la Zurich. Mulțămită stăruințelor lui Liszt, „Lohengrin“ se jucă în 1850. Doi ani în urmă, Wagner își publică broșura: „Opera și drama“, scriere în care el își espuse vederile sale asupra operei și asupra muzicii viitorului.

Representațiunea operei „Tanhauser“ la opera din Paris, la 13 martie 1861, fu primită cu o furtună de huiduri și de șuerături. Wagner găsi o despăgubire în ocrotirea cu care-l acoperi regele Ludovic II de Bavaria. Mulțămită lui, principalele opere ale compozitorului fură montate într'un mod strălucit pe teatrul din Munich: astfel „Tristan și Iseult“, „Maestrii cântăreți“, „Walkyria“, faimösa trilogie din „Niebelungen“, și în sfărșit „Parsifal“, au vėđut succesiv lumina, ori la Munich, ori pe scena specială pe care Wagner o construisse la Beirut.

El mură la 13 febr. 1883, la Veneția, în vėrstă de șapte-șeci de ani.

*

Țiu minte că un cronicar parisian raportă, în vėra anului 1882, discursul ce-i ținuse un prieten care se 'ntorcea dela Beirut, unde auđise pe „Parsifal“, unde vėđuse pe Wagner!

„E o grozavă mistificațiune! i spunea el. Vrei să scii ce este „Parsifal“? Nu-ți luă ostenela să călătorești la Beirut. Du-te la Notre-Dame, într'o duminică, pe la doue cėsuri. Ascultă pe cântăreți și pe canonici psalmodiând litaniile... Ecă „Parsifal“.

„Acastă pretinsă muzică a viitorului e curat muzica trecutului... Numai, la Notre-Dame, litaniile nu țin de cât doue-șeci și cinci de minute și „Parsifal“ durěză patru cėsuri! Doue cėsuri actul înteu, un cės al doilea și un cės al treilea. Și în timpul acestor patru cėsuri, melopeea se desfășöră nestrămutată, fără mlădiere, fără milostivire. Din când în când începe câte ceva avënd öre-care formă, öre-care accent... te gă-

tesci s'ascuți... ai o lucire de speranță... O're asta o să devie musică? Vai! nu, frasa abia începută se 'necă în negurile litaniei...

„...Și noteză, adaugă prietenul cronicarului nostru, că sînt dintr'acei cari admiră pe „Lohengrin” și cari l'au aplaudat cu mare sgomot, érna trecută, la concertele dlui Lamoureux. „Lohengrin” e musică, și musică pré frumósă. „Parsifal” e tot ce vrei: algebră, hebreiéscă, trigonometrie, chinezéscă, filosofie... tot, afară de musică*.

*
Cu tóte-aceste „Parsifal” are admiratori îndărjiți, între cari, în primul rënd, abatele Franz Liszt care a

hengrin, erá socotită ca un mare eveniment musical al sesonului. D'altfel e ceva admirabil acest prim act din „Lohengrin” a cărui musică e plină de frumuseți originale ce-ți cuprind inima și-i adevératul cap-de-operă al lui Wagner.

*

Tóte frumusețile musicéi lui Wagner însé, n'au produs entusiasmul desévêrșit, unanim, ce frumusețile pe cari poetul dela Mircesci le-a presărat cu imbelșugare în „Fóntána Blandusei”, l'a produs asupra publicului de care joi, 22 martie, gema sala Teatrului Național. În séra aceea, teatrul nu mai infățișă privescea unei reprezentațiuni, ci al unei sêrbări la care luá parte

Y a c

adresat aceste rënduri uimitóre directorului „Jurnalului din Beirut” :

„Scumpe baróne,

„În timpul și după prima reprezentațiune a lui „Parsifal” de Wagner, impresiunea generală erá că nu se putea spune nimic despre acésta *operă minune*.

„Da, ea amuțesc pe cei cari o ascultă și pendula ei se mișcă dela sublim la mai sublim.

„Devotatul dvóstre

Franz Liszt.“

Și aproposito de „Lohengrin” și de Lamoureux. să spunem că esecuțiunea, la concertele dela Chateau d'Eau, la Paris, în érna 1881—82, a actului întéiu din „Lo-

intréga societate bucurescénă, sêrbare în care entusiasmul celor de față a apoteosat pe poetul incovoiat sub greutatea ovațiunilor. Écă, credem, cel mai fericit moment din viața cântătorului gintei latine.

Ce ne mai remâne să spunem, noue, cari venim atât de târdíu, despre „Fóntána” poetului Alecsandri, despre „Fóntána” poetului Horațiu care-i cântă astfel farmecele :

„Fóntána-a Blandusiei, mai curată de cât cristalul, vrednică de libațiunile unui vin ales, impreunat cu flori, mâne-ți voiu jerfi un ied a cărui frunte, trufașă de córneli-i abia rêsărite, fágăduiesce și dragoste și lupte. Zadarnic : copilul turmei nebunateci roși-va cu sângele-i undele-ți reci. Đilele cumplite ale arđetóruí Cuptor nu

te pot atinge; taurilor obosiți de jug și turmei rătăcitoare tu le dai o răcoră desfătătoare. Și tu vei ajunge una din fontănele vestite, căci voiu cântă stejarul sădit în stâncele scorborose din cari țîșnesc undele-ți murmurătoare*.*

Sămbătă și duminică piesa s'a repetat cu acelaș succes. Poetul a fost chemat și aclamat după fie-care act. La prima reprezentațiune când, după actul al doilea, entuziasmul publicului eră la culme și poetul respunse chemării unanime prin arătarea-i pe scenă, dna Romanescu, care jucă rolul sclavei Geta, în care a fost încântătoare, i oferî din parte-i o frumoasă coronă de argint. Ori cât de mic odorul artistei, totuși prețuia de sigur mult mai mult de cât uriașa coronă de lauri d'aurită a direcțiunii teatrelor cu inscripția: „*Horatius redivivus*“, și de cât cele alte, destul de numeroase, deopotrivă frumoase, ce i s'au oferit de cătră deosebite persoane, căci laurii gingașei dne Romanescu erau tributul de recunoștință al artei oferit poeziei.

Artiștii, cari au făcut mult spre reușita piesei, au lăsat ore-cum de dorit în debitarea versurilor. Cadențarea, devenind monotonă prin uniformitate, ucide armonia și decă poetul pierde puțin, apoi artistul pierde mult, foarte mult.

Dna Amelia Notara în rolul Neerei, homonimei căreia Horatius i amintesce în epoda XIII, nestatornicia jurămintelor ei inflăcărare, ne-a încântat cu imnul lui Bacchus arangiat de dl Ventura pe o arie din cele mai frumoase. Julian, Postum, pretorul îmbătrânit care vré să fie totdeuna tiner și căruia pôte poetul dela Tibur i cântă în Oda XIV, din Cartea II, că nimeni nu pôte să scape de mörte, a făcut veselia salei întregi prin izbucnirile amorose ale pieptului seu plin de iubire și plin de... astmă.

Ar fi lung, pré lung decă am pomeni în parte numele fie-cărui artist — căci n'ar trebui să uităm pe nimeni — care s'a silit, pe cât a putut, să fie mai bine. Și decă lipsa de spațiu ne silește, fără voia noastră, să nu pomenim de cât în trecét pe Notara (Horatius) care a fost ca totdeuna bine și pe Hasnaș (sclavul Galus) care a fost destul de simpatic, și să lăsăm la o parte pe ceilalți, publicului nu-i eră îngăduit să-i uite până într'atât în fața poetului, încât să nu-i aclame și pe dênșii după cum meritau. Artistul este prisma ce ne resfrânge pe poetul dramatic care n'ar esista fără artiști. O mică parte dar trebuia să se dea și artiștilor teatrului nostru din gloria poetului a căruia operă a interpretat-o. Căci, să fim drepti, „*Fântana Blandusiei*“ s'a citit în salone, s'a citit la Ateneu, s'a citit la Academie chiar; nicăiri însă n'a produs entuziasmul adevărat pe care l'a produs pe scena teatrului; nici o lectură n'a lăsat impresiunea frumoasă, greu de uitat, pe care au lăsat-o reprezentațiunile ei.

„*Fântana Blandusiei*“ ne-a dat o mare lecțiune! Ea ne-a dovedit un adevăr pe care foarte puțin la noi voiau să-l recunoscă: că în totdeuna adevărata artă, serioasă, simplă, e superioară artei de contrabandă plină de complicațiuni, împenată de apoteose cu focuri bengale. Și de acésta lecțiune, ne place să credem că direcțiunea generală a teatrelor se va grăbi să profite cu totă deplinătatea; ne place să credem că va lăsa la o parte toate vechiturile străine fără alt merit de cât al mașinariilor, pentru a face loc lucrărilor serioase, și în deosebi originale, fie aceste și încercări nedesăvârșite, căci va să ținemu sémă că pentru a ajunge sus, trebuie să urci, să urci mereu, lucru ce nu-l poți face ușor fără sprigin. Să încuragiăm dar scriitorii tineri, decă vrem să avem autori dramatici bătrâni! Să nu uităm, că ade-

* Horatius, Cartea III, Oda XIII.

sea un moment hotăresce de o viață întrégă și că, mai ales în cariera literilor, un prim succes, ori cât de mic, născă rivna unui succes mai mare care pôte aduce în urmă un măreț triumf.

Incheiăm repetând: Să spriginim încercările tinere, să le pregătim succese ca să putem avé apoi mulțămirea sufletescă d'a le pregăti triumfuri strălucite.

Alecsandri e aci! Direcțiunii de teatre, public spectator, talente tinere... toți, să luăm esemplu!

A. C. Șor.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1884. —

Bucuresci 3/15 aprilie.

Dela Academie nu este mult de ținut; ea se ocupă mereu de regularea afacerilor sale administrative, apoi de alegeri și bugete.

Greu fu a se înțelege și în privința persoanelor și în privința executărilor, în ceea ce recere parale.

Ve aduceți aminte, că, pentru cuvântul de disarmonie în delegațiune, mai apröpe, între președinte și secretariul gen. toți membrii delegațiunii chiar din prima și a sesiunii presinte și-au dat dimisiunea. E bine, alaltă-ieri, duminică se alese noua delegațiune, din persoane mai peste tot noue. Președinte dl Ion Ghica, măcar că mai peste tot anul se află la postul seu de ministru reședinte în Londra, dar cunoscutul seu zel pentru Academie fiind de tot bine simțit tuturor; secretar general dl Dem. Sturdza, președintele de până-acuma și ministru de externe; ér vice-președinți din secțiuni: Pré Sfințitul ep. Melchisedec, dnii Bacaloglu și Quintescu. Astfel vedem ađi în Academie noastră, pe lângă biserica grupați, d'o parte doi principii, doue somități ale statului, d'alta parte doi plebei, dar somități ale științei. Echilibriu admirabil!

S'au ales și puțini membri onorari și corespondenți; érá dintre premii s'a votat numai 4000 lei pentru cartea dlui Marian din Bucovina: „*Ornitologia populară*“, care propriamente va să țină „*Ornitologia populului român*“.

Astăzi s'a votat în mare parte și bugetul, carele pe 1884/5 cuprinde la vînătorii suma de l. n. 135,552 și la spese — cevași mai puțin. Măne ședință ante-meridiană particulară, pentru terminarea afacerilor, ér post-meridiană publică, cu regele în frunte, pentru solenitatea de închidere a sesiunii. Chiar acum la incheiere s'a regulat și procedura pentru compunerea opului „*Etimologicum magnum Romaniae*“, cu care s'a însărcinat dl Hășdeu.

Serisori din Bucovina.

Cernăuți 2/14 aprilie.

(Comerțul în Bucovina, stipendiile fondului religionar, despre Școla Română.)

În jos de Cernăuți e situat orașelul Sucéva, metropola de odinioară a Bucovinei și Moldovei. În orașelul acesta se află mai mulți Români decăt în ori ce alt oraș al Bucovinei, dară cu toate acestea nici aici n'au ajuns ei, de a fi reprezentanții comerțului român din Bucovina.

Noi Români din Bucovina adevărați n'am ajuns de a avé comerț român, fie asta din prețuț seu din neputință și pricepere. Avem buni dascali, învățatori de sate, preoți, profesori, amployați și scriitori dela sate, dară n'avem de loc comercianți. Comerțul nostru din

Bucovina e internațional, și purtătorii lui principali au devenit Jidani, cari au știut atât de bine a monopoliza prețurile bunurilor, în cât nu ne distingem în astă privință de loc de Viena. Și acesta-i un progres destul de mare pentru Bucovina.

Eram deci foarte imbucurat, auzind, că în Suceva s'a deschis prima bacalie română. Dară comerțul are regulile sale. Concurența este regula principală a lui. Deci nu-i mirare, când într-o dimineață băcălia română din Suceva s'a vădit încungiuată de băcălii jidovesi, cari cu prețuri foarte scădute au vrut numai de cât să nimicască înființarea unui stabiliment românesc comercial. Multămită atitudinii Românilor Suceveni, cari vădând asta, au promis unanim concursul lor acestui stabiliment românesc. Băcăliile concurente au rămas deșerte și tot publicul Sucevan se trage la dughena dlui Vasili Catrici. Prin spriginul publicului român dl Vasili Catrici fu în stare de a paraliza la începutul carierei sale comerciale loviturile comerțului internațional jidovesc din Bucovina și cu asta a dat bun exemplu pentru alți Români, cari ș-ar alege cariera comercială. Numai așa înainte, Române Bucovinene, și în curând vom avea și comerțul nostru național, cu care vom fi în stare de a ne susține și în mișcarea capitalurilor.

Din fondul religios gr. or. regimul a încuviințat 10 stipendii de câte 80 fl. v. a. pentru studenți gr. or. de pe la gimnasia, 8 stipendii de câte 80 fl. v. a. pentru studenți gr. or. de pe la școlile reale, 8 stipendii de câte 100 fl. v. a. pentru studenți dela pedagogia de stat din Cernăuți și o subvențiune de 600 fl. v. a. pentru școla de meserie de stat din Cernăuți, în totul o sumă de 2840 fl. v. a.

Societatea „Școla română” din Suceva are de gând să editeze o bibliotecă de petrecere și învățură pentru tinerimea română. Biblioteca asta va constă din traduceri din literatura germană, franceză, italiană etc. Traducătorii vor fi recompensați. Se cere o limbă cât se poate de curată și populară și lipsită cât se poate de neologisme și germanisme. Traducătorii vor binevoi a se înțelege cu comitetul „Școlii române” în privința opurilor, ce voiesc a traduce său localizată, ca nu cumva să se traducă același op de câtră mai mulți.

Dionisiu O. Olinescu.

Literatura și arte.

Teatrele din România. Aflăm din „Zorile” dela București, că în România se dau reprezentațiuni teatrale române în următoarele locuri: La București în Teatrul Național și în teatrul Dacia, la Iași în Teatrul Național, la Buzeu jocă trupa dlui Gr. Manolescu, la Brăila a dlui Alesandrescu-Bobescu, la Ploesci a dlui Crețu, în Alesandria a dlui Buriencescu, la Turnu-Măgurele a dlui I. D. Ionescu.

Gertfa cea mare. Așa se numește o cârticică apărută în curând la Arad. Ea este tradusă din originalul lui Nicolae Tôth, după a șesea edițiune. Se poate trage dela I. Mihalca preot gr. c. în Șimand, comitatul Arad.

„Gazeta Transilvaniei” apare dela începutul lunii curente în fie-care zi de lucru. Cu toate aceste prețul abonamentului se urcă numai cu 2 fl. și astfel pe anul întreg costă 12 fl., pentru România 36 franci. Va să zică avem dar și un ziar, care ese în toate zilele!

Rumänische Militär-Sprache. Sub titlul acesta a apărut la Viena, de dl Basiliu Sangeorzean, c. r. locotenent în rezervă, un manual scris în limba germană pentru oficiali și pentru școlile de cadeți. Lucrarea aceasta, răspundând la o trebuință simțită, credem că va fi bine primită de cercurile competente.

Noul ziar de toate zilele, care va apăre la Sibiu, va fi interzeiat de dnii Ioan Bechnitz particular, dr. A. Brote directorul băncei „Transilvania”, Eugen Brote proprietar, Nicolae Cristea asesor consistorial, Simeon Popescu protopresbiter, I. de Preda avocat, toți în Sibiu; ăra din Brașov de dnii Diamandi Manole comerciant și president al camerei comerciale de acolo, George G. Pop comerciant, Ioan Dușoi și dela București dl Ioan Slavici, care — precum anunțarăm — se va muta la Sibiu.

Ziar nou: „Revista populară” se numește o revistă apărută la Paris, la care colaborează mai mulți tineri români dela școlile de acolo.

C e e n o u ?

Sciri personale. Poetul Eminescu, după cum aflăm din ziarele dela București, s'a întors acolo. — Dl Vasiliu Nestor, subjude r. în Cluș, a fost numit jude r. cercual tot acolo. — Dl general Pencovici în armata română a dăruit Academiei române biblioteca sa, care cuprinde 2000 de cărți. — Dl dr. Teodor Mihályi a făcut zilele trecute cenzură de avocat la tabla regescă din Mureș-Oșorhei. — Dnii Corneliu Moldovan și Ioan Anca, primul din Transilvania, al doile de lângă Timișoara, fure promovați la universitatea din Viena la gradul de doctori în medicină. — Dl Nicolae Motoc a fost promovat în 10 l. c. la universitatea din Cluș la gradul de dr. în drepturi.

Moștenitorul de tron Rudolf și soția sa principesa Stefania au plecat, conform programei, la începutul săptămânei trecute la Constantinopol, de unde în zilele viitoare vor veni la București. Aicia, precum aflăm din „România” între celelalte sărbări, se va da în onorea Altețelor Lor o serbare militară ecvestră.

Sinódele gr. or. române, în arhidieceasa Sibiului, în diecesele Arad și Caransebeș, se vor deschide și în anul acesta, conform dispozițiunilor statutului organic, la duminica Tomei, adica în duminica viitoare.

La Ateneul Român din București dl C. C. Dobrea țină în duminica trecută o conferință despre „Petru Rareș-Vodă Domnul Moldovii”. Joi, la orele opt și jumătate, dl Grigore Ventura țină o conferință asupra „Fântanei Blandusiei”, de dl V. Alecsandri.

Intrunirile literare din Brașov se încheiară joia trecută, fiind de față un mare numer de dame. Înteu dșora Sevastia Mureșan ceti foarte frumos legenda „Inșiră-te-mărgărite” de V. Alecsandri. Apoi dl profesor I. Popea vorbi despre însemnătatea cetirii cărților bune și despre influințele binefăcătoare ale lor asupra omenimii, constatând cu bucurie, că s'a făcut începutul pentru înființarea bibliotecii damelor române din Brașov. După încheierea conferinței dna Veturia Neagoe mulțami dlor profesori pentru zelul neobosit la arangiarea acestor intruniri literare, atât de importante pentru dezvoltarea bunului gust și a cunoștințelor literare române, exprimându-și speranța că acele se vor continua și în viitor.

Balurile române din Arad, precum ni se scrie de acolo, au produs un vinit curat de 900 fl. Și anume balul reuniunii femeilor române mai bine de 600 fl., ăra al Societății „Progresul” 300 fl. Acest rezultat frumos este a se atribui zelului comitetelor arangiătoare.

Prelegeri publice în Cernăuți. Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina, arangiând la Cernăuți mai multe prelegeri publice, una din aceste se țină joi iu 29 marte (10 aprilie) a. c., cu care ocaziune dl profesor Ioan Sbierea vorbi despre „Însemnătatea ce o are pentru o națiune teritoriul ocupat de dânsa”.

Societatea de lectură din Arad a tinerimei de la institutul teologic-pedagogic greco-oriental românesc de acolo va ține ședință publică, duminică în 15/27 aprilie, seara la 7 ore, în sala cea mare a institutului, după următoarea programă: 1) Dl profesor V. Mangra, ca președinte-conducător, deschide ședința. 2) „Salutare”, text și muzică de C. G. Porumbescu, cor bărbătesc; executat de corul vocal al societății sub conducerea lui A. Tuducescu cleric de cursul I. 3) „Importanța istoriei naționale pentru cultura limbei materne”, disertațiune de Ilie Moț cleric de cursul II. 4) „Ardeleana”, executată de corul instrumental al societății sub conducerea lui Virgiliu Pap, teolog abs. 5) „Amor și patriotism”, poezie de P. Dulfu, declamată de A. Spătan cleric curs. III. 6) „O privire istorică asupra femeilor anticității”, disertațiune de I. Vaida cleric curs. III. 7) „Coroana Moldovei”, quartet, cor bărbătesc, executat de corul vocal. 8) „Vespasian și Papinian”, dialog umoristic de I. Negruzzi, predat de T. Non cleric curs. III și de I. Iercan cleric în curs. I. 9) „Cine merge seara 'n sat”, executată de corul instrumental. 10) Președintele-conducător închide ședința.

✓ **Petrecere de vără.** Inteligența română din Curtacheriu aranjează petrecere socială (Picnic) în 10 aprilie a. c. st. v. (a treia zi de SS. Paști), în localitatea școlii confesionale rom. din loc. Venitul curat este destinat pentru zidirea bisericei. Ofertele marinimose sunt a se trimite Rds. D. Iosif Urs, preot.

✓ **Pentru conferința electorală din Sibiiu** s'au mai ales delegați dnii: în comitatul Mureș-Turda P. Barbu, M. Orbonaș, Ales. Têrnovean, Galacteon Șagău, suplenți Ioan Șandor și Leon Lup; în cercul Bocșei, comitatul Caraș, Coriolan Brădicean și A. Diacon; în cercul Beiușului în Biharia Vasiliu Igaat și Constantin Boiț; la Caransebeș Mihai Popovici și Elie Curescu; în Făgăraș dnii br. David Urs de Margineni, Alesandru Micu, Ioan Roman, Ilariu Duvlea, suplent Basiliu Stanciu.

✓ **Mulțămită publică.** *Beiuș* 29 martie 1884. Onorate Domnule redactor! Din incidentul inaugurării reuniunii „pompiștilor” și în favorul acelei Societăți, la 26 februarie a. c. s'a arangiat un bal; cu acesta ocașiune domnișora Irina Antal a arătat cel mai mare zel intru vinderea biletelor de intrare, care n'a pregetat a colecta din casă în casă în favorul Societății, asemenea a mai colectat și dōmnele: Hermina Ignat, Aurelia Boițiu și Laura Grünwald; ăra în seara petrecerii dna Boițiu cu afabilitatea sa rară a contribuit mult la redicarea petrecerii; drept ce prin aceste rënduri reuniunea se simțese datoră a le esprimă mulțămită publică. Tot odată amintim, că următorii au conferit peste prețul biletelor de intrare și anume: Orban Șipoș inspector școlar 10 fl., dna Boițiu 3 fl., dna Zankó 1 fl., Géza Eder 1 fl., Máté Zelencsik 2 fl., Carol Adrabenyák 1 fl., Beloticsoe 20 cr., N. N. 4 fl., Antoniu Palladi 2 fl., Iuliu Sopronyi 1 fl., Solomon Mangra 2 fl., Leopold Klein 1 fl., Iuliu Kaffka 1 fl., Francisc Jánossy junior 3 fl., Ioan Reginer 1 fl., Géza György 1 fl., Desideriu Nerpsz 2 fl., Samuil Diósy (Oradea-mare) 1 fl., Francisc Kalezky 40 cr., dna Eörhalmy 1 fl., Adalbert Boglutz 2 fl., Iosif Papp 1 fl., Vilhelm Rosenbaum (Oradea-mare) 1 fl., Adolf Wechsler 1 fl., Francisc Buder 2 fl., Alesandru Beliczey 1 fl., Iuliu Középeșy 2 fl., Hermann Guttmann 2 fl. Drept ce, din autorisațiunea reuniunii enunțată protocolarminte în ședința din 16 martiu li se esprimă mulțămită publică. D. *Simai* secretariul reuniunii.

✓ **Rățiociniu** despre venitele și spesele balului reuniunii femeilor române din Arad, arangiat în 26 febr.

1884. *Venitul balului.* I. Din bilete 402 fl. 50 cr. II. Din suprasolviri dela următorii: Iosif Cociuba 10 fl., Carol Tabaidy 3 fl., Aurel Petrovits 3 fl., Constantin Gurban 3 fl., Stefan Tamașdan 1 fl., Dimitrie Tamașdan 5 fl., Georgiu Radnean 6 fl., Teodor Stan 5 fl., Florian Laza 3 fl., Lazar Bogariu 3 fl., Aureliu Suciu 3 fl., Terențiu Raț 1 fl., Ignat Papp 3 fl., Ioan P. Dessean 2 fl., Nic. Oncu 2 fl., Vasilie Paguba 2 fl., Vinc. Bogdan 10 fl., Uroș Ioanovicu 1 fl., Vas. Adamovicu 1 fl., Ioan Tripa 1 fl., dr. Carol Avarffy 5 fl., Gregoriu Mladin 1 fl., I. Mladin 3 fl., Dimitrie Bonciu 5 fl., I. Herl 3 fl., dr. Kell 1 fl., A. Monti 1 fl., I. Tenner 2 fl., A. Müller 2 fl., Visarion Roman 3 fl., A. Hunsea 3 fl., Ilie Bozgan 1 fl., K. Steinitzer 1 fl., Spitzer 3 fl. Suma 102 fl. — II. Din contribuiți și colecte: Ioan Meșian episcop în Arad 10 fl., Ioan Popas episcop în Caransebeș 10 fl., Victor Mihali episcop în Lugos 2 fl., C. Zsivcovics arhimandrit 5 fl., Filaret Musta, Caransebeș 5 fl., M. Arhioni, Verpelét 5 fl., E. Andreescu, Beregsu 1 fl., I. Teran din Lipova 2 fl., Anastasia Tempea, Toraculmare 2 fl., G. Dogariu, propriet. Arad 5 fl., F. Buturca în Miniș 5 fl., I. Cimponer, Miniș 2 fl., Scheffer 2 fl., dr. D. Selcelean adv. Cela 5 fl., dr. A. Sándor, Arad 5 fl., Carol Kornay not. publ. Arad 5 fl., P. Bogdan Criscior 1 fl. (Va urmă.)

✓ **Necrológe.** *Ioan Misici*, deputat în camera Ungariei și fost avocat în Timișóra, a repausat în Budapesta, după suferințe lungi, la începutul lunei, în etate de 56 ani. Osemintele adormitului fure transportate la Lipova, unde se înmormentară în cripta familiară, la 8 l. c. — *Leontina Colceriu* a murit la Blaș, în 10 aprilie, în etate de 18 ani, după o bōlá abia de 12 zile, lăsând în doliu pe mirele seu Iuliu Nistor teolog absolvent, pe mamă-sa Ana Colceriu n. Sabo, pe unchiul și crescătorul seu Ioan Antonelli, canonic mitropolitan și director gimnasial și pe alți numeroși conșangeni.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca Paștilor. Evang. dela Ioan c. 1. v. 1,					
Duminecă	8 20	(†)	S. Paști	5 4	6 54
Luni	9 21	(†)	M. Eupsichie	5 3	6 56
Mărți	10 22		St. Terentie	5 1	6 58
Mercuri	11 23		Mart. Antipa	4 59	7 —
Joi	12 24		Sf. Vasile märt.	4 56	7 1
Vineri	13 25		Mart. Artemon	4 55	7 2
Sâmbetă	14 26		Sf. Martin	4 53	7 3

Invitare la prenumerațiune.

Treiluniul prim, ianuarie—marte, se 'ncehiă cu nr. 13. Rugăm pe aceia, a căror abonamente espiră atunci și vreu să aibă foia noastră și mai departe, să binevoiescă a ne respunde în curënd prețul de prenumerațiune. Fără bani nu se pōte trimite foia nimenuia. Cei ce nu vreu să mai fie abonați la foia noastră, sânt rugați a ne innapoiă numărul acesta, ca să-i ștergem din registrul abonanzilor noștri.

Totodată deschidem prenumerațiune nouă cu următoarele condițiuni: pe april—dec. 7 fl. 50 cr., pe april—sept. 5 fl., pe april—junie 2 fl. 70 cr.

Mai avem câteva esemplare și din începutul anului curent.

Editura Familiei.

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală.